

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χάραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἀριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δραχμὰς 100. Ἐξέμνητος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἐν γένει τῶν ἑλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξέμνητοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΗΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδῆπουτος μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος

Ἐν Ἀθῆναις, 20 Ἰουλίου 1929

Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 33

ALPHONSE DAUDET

Ο ΠΙΤΣΙΡΙΚΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον —

Θυμήθηκα τὴν βραδυὴν ἐπτασία, ἀλλὰ δὲν τόλμησα νὰ ζητήσω πληροφορίας καὶ γιὰ τὰ παιδιὰ ἐκεῖνα μάτια, ποὺ μ' εἶχαν κοιτάξει περιέργως καθὼς περνοῦσαν.

Ὡστόσο, οἱ συνάδελφοί κερνοῦσαν, ὁ Πιτσιρίκος ἔπινε ρακί, καὶ οἱ καπνοὶ ἀνέβαιναν στὸ μυαλό του. Δὲν ἤξερε πῶς τί ἔλεγε. Ἐξιστοροῦσε φανταστικὰς οἰκογενειακὰς περιπέτειες, πὼς ὁ πατέρας του ἦταν πλούσιος βιομήχανος, πὼς τσακώθηκε μαζί του καὶ τὸν ἔδιωξε καὶ πὼς ἀναγκάστηκε τότε νὰ ζητήσῃ αὐτὴ τὴ θέσιν γιὰ νὰ ζῇ.

Ἡ φανταστικὴ αὐτὴ ἱστορία τοῦ βγήκε σὲ καλὸ. Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι προτιμοῦσαν ἓνα πλουσιόπαιδο, ποὺ τὸδίδωκε ὁ πατέρας γιὰ τὶς ἀταξίες του, παρὰ ἓνα φτωχόπαιδο, ποὺ βγάζει ἥσυχον καὶ φρόνιμον τὸ ψωμί του. Κι' ὅταν σηκώθηκαν νὰ φύγουν, ὁ Ροζὲ ὁ γυμναστής τοῦκαμε μιά σωστή προσφώνησιν μετὰ τὸ ποτήρι στὸ χέρι. Φαντασθῆτε πὼς περήφανος ἦταν ὁ Πιτσιρίκος!

Δέκα παρὰ τέταρτο, γυρίσαμε στὸ σχολεῖο. Ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὰ κλειδιά μᾶς περίμενε στὴν πόρτα.

— Κύριε Σερριέρ, εἶπε στὸ χοντρὸ συνάδελφό μου. θὰ βάλετε γιὰ τελευταία φορὰ τὰ παιδιὰ στὴν τάξιν. Ἐγὼ καὶ ὁ κ. Διευθυντὴς θάρροῦμε ὕστερα νὰ ἐγκαταστήσουμε τὸν νέον ἐπιμελητὴ.

Σὲ λίγα λεπτά, ὁ Διευθυντὴς, ὁ κ. Βιδ καὶ ὁ Πιτσιρίκος ἔμπαιναν ἐπίσημα στὴν τάξιν.

Ὅλοι σηκώθηκαν ἀπάνω.

Ὁ Διευθυντὴς μετὰ παρουσίασε στὰ παιδιὰ μετὰ λίγα λόγια καὶ βγήκε μαζί μετὰ τὸν Σερριέρ. Ὁ κ. Βιδ ἔμεινε λίγο. Δὲν εἶπε τίποτα, ἀλλὰ μίλησαν γι' αὐτὸν τὰ κλειδιά του, φρίνκ!

φρίνκ! καὶ τὰ παιδάκια ἀκούγαν φοβισμένα αὐτοὺς τοὺς κρότους καὶ ζάρωναν τὰ κεφαλάρια τους.

Ἀλλὰ μόλις τὰ τρομερὰ κλειδιά βγήκαν ἔξω, ξεπρόβαλαν ἀμέσως ἀπειρα πονηρὰ μουτράκια. Ἀπειρα περιέργως ματάρια καρφώθηκαν ἀπάνω μου καὶ ἓνας σιγανὸς ψίθυρος τριγύριζε ἀπὸ θρανίον σὲ θρανίον.

Σαστισμένος ἀνέβηκα στὴν ἔδρα. Πήρα ὕψος σοβαρὸ, χόντρινα τὴ φωνή μου, χτύπησα πάνω στὴν ἔδρα καὶ εἶπα:

«Ἐμενα ἐγὼ νὰ προσέχω καὶ τὶς τρεῖς τάξεις...»
(Σελ. 388, στ. β'.)

— Προσοχή! Ἀρχίζουμε, κύριοι, τὴ δουλειά μας!

Ἔτσι ἄρχισε τὸ πρῶτο μάθημά του ὁ φίλος σας ὁ Πιτσιρίκος.

Ζ'.

Τὰ μικρὰ

Οἱ μικροὶ μου μαθητὲς δὲν ἦταν καθόλου κακοί. Ποτὲ δὲ μετὰ πείραζαν, καὶ τοὺς ἀγαποῦσα πολὺ, γιατί ἡ καρδιά τους ἦταν ἀγνή καὶ δὲν ἤξεραν ἀκόμη τίς πονηριὰς τῶν ἄλλων, τῶν μεγάλων.

Ποτὲ δὲν τοὺς τιμωροῦσα. Καὶ μήπως τιμωρεῖ κανεὶς τὰ πουλιὰ; Ὅταν κελαῖδοῦσαν πολὺ δυνατὰ, φώναζα καὶ ἐγὼ «σιωπή!» καὶ ἀμέσως ἡ κλωσσοφωλιά μου σὴναινε — τοῦλάχιστο γιὰ πέντε λεπτά.

Κάπου-κάπου, ὅταν ἦταν φρόνιμα, τοὺς διηγόμουν καμμιὰ ἱστορία... Τί χαρὰ ποὺ εἶχαν! Δίπλωναν γρήγορα-γρήγορα τὰ τετράδια, ἔκλειναν τὰ βιβλία. Ὑστερα σταύρωναν τὰ χεράκια τους πάνω στὰ νάλαγά τους, ἀνοίγαν τόσα τὰ μάτια τους καὶ περιέμεναν. Ἐγὼ εἶχα φτιάξει γιὰ τὸ χατήρι τους μερικὰ φανταστικὰ παραμῦθια, ἀπομνημονεύματα τοῦ Λαφονταίν, καὶ οἱ μικροὶ διασκέδαζαν πολὺ νὰ τὰκούνε, ὅπως διασκέδαζα καὶ ἐγὼ νὰ τοὺς τὰ λέω. Δυστυχῶς ὅμως ὁ κ. γενικὸς ἐπόπτης δὲν τὸδρίσκε σωστὸ νὰ διασκεδάζουμε ἔτσι.

Δυὸ-τρὲς φορές τὴν ἐβδομάδα ἔκαν' ἐπιθεωρήσεις, γιὰ νὰ βλέπει ἂν ἐφαρμόζαμε πιστὰ τὸν κανονισμό. Ἐτυχὲς λοιπὸν νὰ μᾶς βρεῖ πάνω στ' ὠραιότερο σημεῖο τῆς ἱστορίας μας. Καθὼς μπήκε, ὅλη ἡ τάξιν πάγωσε. Οἱ μικροὶ κοιτάχτηκαν τρομαγμένοι καὶ ὁ Πιτσιρίκος ἔμεινε μετὰ τὴ φράσιν τοῦ μισοτελειωμένη.

Ὁ κ. Βιδ, ὁρθὸς μπροστὰ στὴν ἔδρα μου, κοίταξε ἀπορώντας γι' αὐτὴ τὴ σιωπή. Δὲ μιλοῦσε, ἀλλὰ τὰ κλειδιά του ἦταν γεμάτα θυμὸ καὶ ἀγανάκτησιν: «Φρίνκ! Φρίνκ! Δὲν ἐργάζεστε λοιπὸν δὴ-μέσα!»

Ἐγὼ πολεμοῦσα νὰ μερῶσω τὰ-

γρια εκείνα κλειδιά. Και τους ψιθύρισα: — Τα παιδιά εργάστηκαν πολύ σήμερα. Για ανταμοιβή, τους διηγήθηκα μια ιστορία.

Ο κ. Βιδό δεν αποκρίθηκε. Χτύπησε άλλη μια φορά τα κλειδιά του κι' έφυγε με μια ευγενική υπόκληση.

Το βράδυ με βρήκε και μουδίζει χαμογελώντας πάντα το 12ο άρθρο του κανονισμού: «Καθήκοντα του επιμελητού προς τους μαθητές».

Κατάλαβα ότι τα παραμύθια ήταν εκτός του κανονισμού και δεν ξαναείπα πια στα παιδιά. Στην αρχή ήταν άπαρηγόρητα. Ήθελαν το παραμύθι τους, κι' εγώ τα λυπόμουν να τα βλέπω να κοιτάζουν και να περιμένουν. Γιατί τάχα ποια έδωκα όλα σαν παιδάκια μου.

Φίλους άλλους δεν είχα εκτός απ' αυτά. Ο κ. Βιδό με περιποιόταν και μου χαμογελούσε ολοένα, αλλά φίλια δεν αισθανόμουν γι' αυτόν. Τον διευθυντή δεν τον έδλεπα ποτέ. Οι καθηγητές περιφρονούσαν τον Πιτσιρίκο και τον κοίταζαν σά μύγα. Όσο για τους συναδέλφους μου, δε μου συγχωρούσαν ότι δεν είχα ξαναπατήσει στο καφενείο Μπαρμπέτ.

Ίδιως ο γυμναστής Ροζέ είχε πολύ πειραχτεί γι' αυτό. Όταν περνούσα πλάι του, έστριβε το μoustάκι του και με κοίταζε άγρια. Μια φορά είπε δυνατά για να τον ακούσω, στο θυρωρό, ότι δε χώνευε τους σπιούνους. Ποιους «σπιούνους» έννοούσε; Δεν ήξερα...

Μπροστά στη γενική αυτή έχθρότητα, πήρα κι' εγώ την κατάλληλη στάση. Μόλις τελείωναν τα μαθήματα, έτρεχα στο δωμάτιάκι μου, στο τρίτο πάτωμα, έσερνα το μπασουλάκι μου (γιατί καρέκλες δεν υπήρχαν) μπροστά σ' ένα παμπάλαιο γραφείο, γεμάτο σκαλισμάτα με σουγιάδες, άνοιγα τα βιβλία μου και ριχνόμουν στη δουλειά.

Ήταν άνοιξη. Έξω ο ούρανός ήταν ξάστερος, ο άερας μυρωμένος, ήσυχια παντού. Τό σχολείο κοιμόταν απ' άκρη σ' άκρη. Μόνο ο Πιτσιρίκος άγρυπνούσε και γέμιζε το μυαλό του από έλληνικά και λατινικά.

Έπρεπε να πάρει το δίπλωμά του, να γίνει καθηγητής και να ξαναφτιάξει σύντομα ένα όρατο σπιτικό, για την οικογένεια Έσσέτ.

Η ιδέα ότι εργαζόμουν για την οικογένεια μουδινε πολύ θάρρος. Η μικρή εκείνη σοφίτα μου φαινόταν όμορφη, μεγάλη. Κι' έβρισκα τον έαυτό μου γενναίο και γεμάτον θέληση.

Είχα όσotόσο και τὰ μαρτύριά μου. Δυο φορές την έβδομάδα, Πέμπτη και Κυριακή, έπρεπε να βγάξουμε τὰ παιδιά περίπατο.

Τις περισσότερες φορές πηγαίναμε στο Λειβαδάκι, μισή λεύγα μακριά από την πόλη, κοντά στα ριζοβούνια, όπου

ήταν κάμποσες καστανιές, χλόη άφθονη και μια κρυστάλλινη πηγή με κρύο νερό. Σωστή μαγεία. Άλλά οι συνάδελφοί μου έτρεχαν στο γειτονικό καπηλειό κι' έτσι έμενα εγώ να προσέχω και τις τρεις τάξεις.

Δε μπορούσα να ξεπλωθώ κι' εγώ στη δροσερή χλόη και ν' ακούσω τὰ πουλιά που καλιόδουσαν. Έπρεπε να επιβλέπω, να φωνάζω, να τιμωρώ. Ήταν φοβερό αυτό.

Μά το φοβερότερο απ' όλα ήταν να περνά από την πόλη με την τάξη μου, την τάξη των μικρών. Οι άλλες τάξεις βάδιζαν με ρυθμό και στρατιωτική πειθαρχία: οι δικοί μου δεν άκουγαν τίποτα. Πιανόνταν χέρι-χέρι και φλυαρούσαν τον καλό καιρού. Του κίκου φώναζα «Κρατήτε τις αποστάσεις σας!» Κείνοι πήγαιναν όπως τους άρεσε.

Σκεφθήτε πόσο με στενοχωρούσε να περνά από τους δρόμους με τέτοια τάξη, και μάλιστα την Κυριακή, που ήταν όλος ο κόσμος έξω, κύριοι, κυρίες και παιδιά στις πλατείες και στους περιπάτους.

Μέσα σ' αυτούς τους άτακτους, που τους περνούσα δυο φορές την εβδομάδα από την πόλη, ήταν κι' ένας που με απέλπιζε με την άσχημη του και την κακοκεφαλιά του.

Φανταστήτε ένα πλασματάκι κακοφτιαγμένο κι' άστείο. Είχε άπάνω του όλα τὰ κακά: άσχημος, άχτένιστος, βρώμικος, κουρελής! Ντροπή που λέγεται μαθητής. Μόλις τον έβλεπα, μουδινε άμέσως στα νεύρα και μουρχόταν να τον άρπάξω, και να τον πετάξω μακριά από τη γραμμή.

Ο κακομοίρης ο Μπαμπάν (έτσι τον έλεγαν) δεν άνηκε βέβαια σε καμιά άριστοκρατική οικογένεια. Όλα τὰ χαμίνια του Σαρλάντ ήταν φίλοι του. Και σε κάθε έκδρομή, ένα κοπάδι από μορτάκια κολλούσαν πίσω από τη γραμμή, φωνάζαν το Μπαμπάν, του πετούσαν πέτρες, του έλεγαν άστεία. Τὰ παιδιά γελούσαν μ' αυτό, αλλά εγώ νεύριζα πάρα πολύ.

Μια Κυριακή, μου ήρθε σε τέτοιο χάλι (σκεφθήτε, γεμάτος λάσπη, και με το παντελόνι του σκιαμένο κουρέλι!) ώστε χωρίς να το πολυσκεφθώ, τον έδωκα από τη γραμμή:

— Φύγε! του είπα.

Ο Μπαμπάν νόμισε πως άστειεύομαι, και χαμογέλασε. Ο κακόμενος φανταζόταν πως αυτή την ημέρα ήταν πολύ πάλι ώραιος από κάθε άλλη. Και φαίνεται πως πραγματικά, πριν φύγει από το σπίτι του, τον στόλισαν και τον χτένισαν προσεχτικά, γιατί ή χωρίστρα του ήταν ακόμα φρέσκη. Άλλά ως που νά φτάσει στο σχολείο, κυλίστηκε. φαίνεται, σ' όλες τις λάσπες.

— Φύγε! του φώναξα πάλι.

Τώρα με κοίταζε με μια λυπημένη ύποταγή κι' ή ματιά του έμοιαζε σάν ίκεσία. Άλλά εγώ δεν άκουγα τίποτα. Είπα «μάρς!» κι' ή τάξη ξεκίνησε, άφροντάς τον πίσω. μονάχο κι' άσάλευτο στη μέση του δρόμου.

Θαρρούσα πως τον είχα ξεφορτωθεί. Άλλά καθώς βγήκαμε απ' την πόλη, γύρισα να ιδώ γιατί γελούσαν τὰ παιδιά στο τέλος της γραμμής.

Μερικά μέτρα πιο πίσω, ο Μπαμπάν μάς άκολουθούσε, σοβαρός κι' άμίλητος. — Βήμα ταχύ! είπα στα πρώτα παιδιά.

Εκείνοι κατάλαβαν κι' άρχισαν να βηματίζουν γρήγορα, γελώντας κάθε τόσο.

Κι' όμως ο Μπαμπάν έτρεχε κι' αυτός. δεν έμενε διόλου πίσω και τέλος κατόρθωσε να φτάσει στο Λειβαδάκι την ίδια ώρα που φτάσαμε και μεις. Μόνο που ήταν λαχανιασμένος ο κακόςμοιρος και κατακίτρινος.

Τον λυπήθηκα και τον φώναξα στοργικά κοντά μου.

Φορούσε μια παλιά μπλούζα με καρδιά που μου θύμιζε τη μπλούζα του Πιτσιρίκου στο γυμνάσιο του Λυόν. Αυτό με συγκίνησε ακόμη περισσότερο. Τον έβαλα να καθήσει κοντά μου, του άγόρασα ένα πορτοκάλι και μιλήσαμε για χίλια-δυο πράγματα.

Από τότε γινήκαμε φίλοι κι' έμαθα την ιστορία του.

Ήταν γιός ενός λοχία του ίππικού, που σκοτωνόταν ο δυστυχισμένος για να τον μάθει γράμματα. Άλλά ο Μπαμπάν δεν ήταν καμωμένος γι' αυτό, κι' οι κόποι του πήγαιναν χιμένοι.

Του είχαν δώσει μια πλάκα, του γράφταν μια γιώτα και τουπαν να γράφει κι' αυτός γιώτες. Κι' ο Μπαμπάν καθόταν κι' έγραφε όλη την ώρα. Άλλά τί γιώτες, θεέ μου! Στραβές, κακοφτιαγμένες, άστείες!

Σε τάξη δεν τον είχαν καταταγμένον. Όπου του άρεσε, έμπαινε. Μια μέρα ήταν στην άνωτερη τάξη της φιλοσοφίας κι' έγραφε γιώτες!

Τώρα που είμαστε φίλοι, εργαζόταν με περισσότερη όρεξη.

Όταν τελείωνε το κατεδατό, έρχόταν τρεχάλα στην έδρα και μουδινε το άριστούργημά του, χωρίς να λείε τίποτα. Εγώ έλεγα: «Πολύ ώραία!» για να μη τον άπαγορευτώ.

Η αλήθεια είναι ότι οι γιώτες άρχιζαν να γίνονται πιο ίσες, και στο τέλος θα έκαναμε πολλές προσέδους, αν ή τύχη δεν τάφερνε άσχημα.

Ο επιμελητής της μεσαιάς τάξης έφευγε. Τό σχολικό έτος κόντευε να τελειώσει κι' ή σχολή δε θα περνε καινούργιο δάσκαλο. Έβαλαν έναν τελειόφοιτο στα μικρά και μένα μουδωσαν τη μεσαιά τάξη.

Αυτό το θεώρησα σά μια σωστή καταστροφή.

Πρώτο γιατί οι πιο μεγάλοι με φόβιζαν. Τους είχα ιδεί στο Λειβαδάκι να χαλούν τον κόσμο με τις άταξίες τους κι' είχα τρομάξει. Ύστερα πικρινόμουν που άφινα τὰ μικρά, που τὰ είχα συμπαθήσει τώρα πιά.

Και τὰ μικρά λυπήθηκαν το ίδιο. Στο τελευταίο μάθημα θέλησαν όλα να με φιλήσουν. Μερικά μάλιστα βρήκαν και ώραία λόγια να μου πουν.

Ο Μπαμπάν δεν είπα τίποτα. Τη στιγμή όμως που έδαινα, με ζύγωσε κατακόκκινος και μουδωσε σοβαρά-σοβαρά ένα μεγάλο τετράδιό με γιώτες, που τις είχε κάμει επίτηδες για μένα. Τί συγκινητικό δώρο!...

Ζ'

Στη μεσαιά τάξη

Εγκαταστάθηκε λοιπόν στη μεσαιά τάξη.

Εκεί ήταν καμιά πενήνταριά παιδιά δώδεκα ως δεκατεσσάρων χρόνων, αθάδικα, κακομαθημένα, που μιλούσαν δυνατά μεταξύ τους, χωρίς να τὰ νοιάζει αν ήταν ο δάσκαλος μπροστά...

Από την πρώτη στιγμή κατάλαβα πως με άντιπάθησαν και με θεώρησαν έχθρο. Κι' από την πρώτη στιγμή άρχισε ο πόλεμος, ένας πόλεμος άγριος, σκληρός, με λύσσα!

Α! πόσο υπέφερα μ' αυτά τὰ παλιόπαιδα!

Και τώρα που το συλλογίζομαι, τρέμω από θυμό και καρδιοχτύπι. Αυτοί βέβαια θάνατι τώρα μεγάλοι και δε θα θυμούνται πια τον Πιτσιρίκο, ούτε τὰ ώραία ματογυάλια που είχε αγοράσει για να πάρει ύφος σοβαρό. Άλλος είναι τώρα συμβολαιογράφος, άλλος φαρμακοποιός, άλλος κτηνίατρος, και το πολυ-πολύ, όταν θυμούνται το μικροσκοπικό επιμελητή, να γελούν με τις φάρσες που του άκαναν.

Εγώ όμως πέρασα μαρτυρική ζωή εκείνο τον καιρό. Γιατί είναι φριχτό να ζει κανείς ανάμεσα σε έχθρους (έστω και μικρούς, άνήλικους έχθρους) και να χει πάντα τὰ μάτια του τέσσερα...

(Ακολουθεί)

ΞΕΝΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΚΙΣΣΟΣ ΚΑΙ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ

Ανεβαίνοντας στα ύψη κάποιου τοίχου, ένας κισσός με τάναστημα γελάει με τριανταφυλλιάς που βλέπει. Και του άπολογείται εκείνη: «χωρίς στήριγμα ποσώς, νάνεβαίνει με δική του δύναμη καθένιας προέπει σάν και μένα' όμως εσύ, φαντασμένο και θρασύ, θα σερονόσουν τώρα' ακόμα δίχως στήριγμα στο χώμα».

(Le Bailly)

ΤΟΥΛΑ ΠΑΠΑΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΠΟ ΤΗ ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ

Έγεννήθηκα στην όχθη ενός βάλτου, γιατί έμεις οι σαλίγκαροι (οι «έλικες των θάμνων» όπως μάς λέν' οι βοτανικοί) ζούμε κοντά στα νερά.

Εκεί περνούσα θαυμάσια. Τροφή άφθονη παντού, περίπατο στις καλαμιές, έλευθερία άπόλυτη. Ο μόνος κίνδυνος που με άπειλούσε, ήταν να με άρπάξει κανένα πουλί απ' αυτά που τριγυρίζουν στα νερά, ή να με πιάσει κανένα παιδά-

«Ο μόνος κίνδυνος ήταν να με πιάσει κανένα παιδάκι...» (Σελ. 387, στ. β').

κι για γούστο. Άλλά δε βαριέστε! Τέτοιιο κίνδυνος άπειλούν όλους τους όμοιους μου και δεν έδλεπα λόγο να φοβάμαι εγώ περισσότερο.

Θλιβερό βέβαια είναι, άπάνω στον περίπατο, να συναντά κανείς καύκαλα από σαλίγκαρους άδειανά, που τὰ είχαν άδειάσει τὰ λαίμαργα πουλιά. Άλλά μήπως και στους ανθρώπους τους ίδιους δεν τυχαίνει, κει που διασκεδάζουν ν' άπαντήσουν μια κηδεία; Έ, δεν είναι δά αυτό λόγος για ν' αυτοκατήσσει κανένας!

Ένα πρωί, είχαμε συζήτηση με τον Άσπρούλη, το μικρότερό μου άδερφό, όταν άκούσαμε ένα μεγάλο θόρυβο.

— Κάποιος άνθρωπος περνά, είπε ο Άσπρούλης. Θάνατι κανέναν ψαρά.

— Μη φοβάσαι, του άποκρίθηκα. οι ψαράδες δε ρίχνουν ποτέ τ' άγκίστρι τους σε μάς.

Ο Άσπρούλης τότε ξεθάρρεψε κι' έβγαλε τὰ δυο κερατάκια του έξω από το φύλλο που μάς έκρυβε. Άμέσως ά-

«Ήταν πεθαμένος και τόσο συμμαζωμένος στο καύκαλό του...» (Σελ. 388, στ. α').

κούσα ανθρώπινη φωνή: — Να ένας! φώναξε. Δυο μάλιστα!

Κι' αισθάνθηκα πως μ' επ' αναν από το καύκαλο και με σήκωναν. Είδα πως το ίδιο σήκωναν και τον άδελφούλη μου. Ο άνθρωπος εκείνος, που δε φαινόταν διόλου κακός—έμαθα άργότερα πως ήταν φυσιοδίφης—μάς κοίταζε μια στιγμή μουρμουρίζοντας:

— Βέβαια, είναι «έλικες των θάμνων»!

Και μάς έρριξε σ' ένα μακρύ πράσινο κουτί, στρωμένο με πράσινη χλόη.

— Μου φαίνεται πως θα μάς ψήσουν, μου είπε σιγά ο Άσπρούλης.

— Δεν πιστεύω, άπάντησα εγώ. Μου φαίνεται καλός άνθρωπος αυτός και χωρίς κακούς σκοπούς.

Βολετήκαμε όπως μπορούσαμε καλύτερα πάνω στα χαρταράκια, γ.ά να μη χτυπούμε καθώς κουνιόταν το κουτί από το βάδισμα του ιδιοκτήτη μας. Άλλά τί ήταν αυτά τὰ χτυπήματα, μπροστά σ' εκείνα που έμέλλαμε να πάθουμε!

Τό ίδιο βράδυ μάς έβαλαν και τους δυο (χρωστό να το άναγνωρίσω: με άπειρες προφυλάξεις) σ' έν' άλλο κουτάκι, στρωμένο κι' αυτό με χλόη, και μάς έστειλαν (δέμα ταχυδρομικό, φανταστήτε!) στην άλλη άκρη του κόσμου! Τί ταξίδι!... Όρες πολλές το κουτί μας τινάζοταν, πεταγόταν, κατακυλούσε μέσα σε άφάνταστο θόρυβο από σιδερικά...

Επιτέλους φτάσαμε. Τό κουτί μας άνοιξε και βρεθήκαμε (έκνευρισμένοι και κατάκοποι καθώς είμαστε από το ταξίδι) μπροστά σ' ένα γέρο με αγαθή φυσιογνωμία—άλλος φυσιοδίφης αυτός, —που μάς έξέτασε μ' ένα φακό στο χέρι. Είχε καλή καρδιά, γιατί τον άκουσα να λείε:

— Κακόμοιρα ζώα! Πως δε μου φόφησαν στο ταξίδι! Τί θα τράδηξαν μέσα στο δέμα!

Τάπνεμα, ο νέος κύριός μας έφερε και φίλους του για να μάς ιδούν.

— Βλέπετε; τους έλεγε. Είναι άληθινοί «έλικες των θάμνων»! Στα μέρη μάς δεν υπάρχουν τέτοιοι. Θα κάμω μαζί τους μερικά πειράματα.

Αυτά τὰ «πειράματα», αν και δεν ήξερα τή σημασία τους, όπόσο μ' άνησύχησαν. Άλλά ο κ. Λεμάν (έτσι έλεγαν τον φυσιοδίφη μας) μάς έβαλε σ' ένα μεγάλο κουτί, όπου είχαμε και άπλοχωριά και φύλλα από σαλάτες και δροσερή χλόη. Προτιμήσαμε τη χλόη και περιφρονήσαμε τις σαλάτες. Βράδυ βράδυ, ή χαριτωμένη μικρούλα του κ. Λεμάν μάς έφερε ένα κομμάτικι μπισκότο, που τό φάγαμε με πολλή όρεξη.

— Τρώνε μπισκότο οι σαλίγκαροι, τρώνε μπισκότο! φώναξε όλη χαρά ή δεσποινίς Λεμάν, χτυπώντας παλαμάκια.

Δεν καταλαβαίνω γιατί της φαινόταν περίεργο. Ένα τόσο ωραίο μπισκότο, είναι δυνατό να μη το τρώει κανείς;

Περάσαμε κάμποσες ευχάριστες μέρες στο καλό αυτό σπίτι. Ένα βράδυ όμως, δεν ξέρω τι τούρθε το κ. Λεμάν και μās άναψε μπροστά στα μάτια μας ένα ηλεκτρικό φως. Κοντέψαμε να στραβώσουμε και τρέξαμε να χωθούμε στη σκιά. Αυτό φαίνεται πως προξένησε μεγάλη χαρά στον άφέντη μας. Την άλλη μέρα μās τοποθέτησε μπρός σ' ένα ηλιόλουστο παραθυράκι· έμείς φυσικά κρυφτήκαμε πάλι στη σκιά. Πάλι χάριχε ο κ. Λεμάν.

— Οί σαλίγκαροι αυτοί, είπε, άπεχθάνονται το φως.

Να σās πω την αλήθεια, ο καλός έπιστήμονας έπεφτε έξω σ' αυτό. Τι θά πει «άπεχθάνονται το φως»! Φεύγουμε άμα βλέπουμε πολύ φως, γιατί ξέρουμε πως όπου είναι πολύ φως, είναι και ζέστη, και ή ζέστη μās ξεραίνει. Γι' αυτό κοιτάμε πάντα να βρισκόμαστε σέ σκιά. Τα πολλά νερά πάλι δέ μās άρέσουν. Κάποτε ο κ. Λεμάν μās έβαλε σ' ένα βάζο με νερό κι' είδε ότι έμείς άνεβαίναμε ίσια στην κορφή. Έτσι κάνουμε το καλοκαίρι: Όταν έρχεται βροχή, σκαρφαλώνουμε στα δέντρα ή στους τοίχους για να την άποφύγουμε. Μās βλέπουν κι' οί άνθρωποι που τρέχουμε έτσι για ν' άποφύγουμε το νερό, και νομίζουν πως τρέχουμε από χαρά! Γι' αυτό λέγουν πώς μās άρέσει ή βροχή. Ένώ αυτό δέν είναι όλότελα σωστό.

Το νερό για μās έχει πολλούς κινδύνους, προπάντων τή μούχλα. Τίποτα δέν είναι φοβερότερο άπ' τή μούχλα. Κι' αυτό δυστυχώς ήταν ή άφορμή να χάσω τόν Άσπρούλη, τόν αγαπημένο μου άδελφούλη.

Ο κ. Λεμάν δέ μās άλλαζε τα λαχανικά μας, αλλά τα πότιζε που και που με λίγο νερό. Στην αρχή πηγαίναμε καλά. Ένα βράδυ όμως ο Άσπρούλης μου λέει:

— Δεν ξέρω τί έχω, είμαι πολύ άδιάθετος.

Άληθινά, ο Άσπρούλης ήταν σέ κακό χάλι: ή όψη του άρρωστη, πλαδαρή. Είχε βγει ό μισός από το καυκάλο του κι' είχε ξαπλωθεί ασάλευτος στη χλόη.

— Που σέ πονεί; τόν ρώτησα.

— Μου φαίνεται πως στο στομάχι, άπάντησε. Θαρρώ πως έφαγα άπ' αυτό, κι' αν έφαγα άπ' αυτό, το ξέρεις καλά, πως είμαι χαμένος.

Ανατρίχιασα γιατί κατάλαβα πως μιλούσε για τή μούχλα.

Μόλις ένύχτωσε, μου είπε:

— Μπαίνω μέσα!

Τα τελευταία του λόγια ήταν αυτά, γιατί τ' άλλο πρωί το κάκου τόν φώναξα. Ήταν πεθαμένος και τόσο συμ-

μαζωμένος μέσα στο καυκάλο του, ώστε δέ φαινόταν καλά-καλά. Τόν κακομύρη τόν Άσπρούλη! Ο κ. Λεμάν λυπήθηκε κι' αυτός το ίδιο.

— Πρέπει να προσέχω πολύ τόν άλλο, είπε (ό άλλος ήμουν έγώ) για να μη μου ψωφήσει κι' αυτός. Αλλά τί να μούπαθε τούτος; (τούτος ήτον ο δυστυχισμένος ο Άσπρούλης).

Αν μπορούσα να μιλήσω, θα του έξηγούσα από τί πέθανε ο άδελφός μου. Προσπάθησα όμως να τόν κάμω να καταλάβει. Έφευγα μ' έπιμονή μακριά από το χαλασμένο χόρτο, και στα τελευταία ο σοφός μου κατάλαβε.

— Το χόρτο αυτό μου φαίνεται πως χάλασε, είπε.

Και μούφερε φρέσκη ωραία χλόη. Όστόσο ο θάνατος του Άσπρούλη μ' έκανε σκεπτικό. Κινδύνευα ίσως και γω και το καλύτερο ήταν να κοιτάξω να το σκάσω. Ναι, αλλά πως;

Να σηκώσω το σκέπασμα μόνος μου, ήταν άδύνατο. Να περάσω από τα συρματάκια ήταν το ίδιο άδύνατο, χωρίς να χάσω το καυκάλο μου. Να τρυπήσω με τή γλώσσα μου το κουτί, ούτε σκέψη. Τρυπώ χαρτί ή και χαρτόνι, αλλά ξύλο ποτέ. Έμεινα λοιπόν με την έλπίδα να κάμει καμμιά άφηρημάδα ο άφέντης μου και ν' άφίσει άνοιχτό το κουτί.

Μια φορά, καθώς ο κ. Λεμάν είχε το κουτί άνοιχτό, τόν φώναξαν άπ' έξω. Δεν έχασα τήν ευκαιρία. Βγήκα τρεχάλα, πέρασα το τραπέζι, γλύστρησα ως το πάτωμα... Ένόμιζα πως είχα σωθεί.

Όταν γύρισε, ο κ. Λεμάν ξαφνίστηκε, μουρμούρισε κι' άρχισε να ψάχνει. Έγώ ζάρωσα σέ μιá σκοτεινή γωνιά κι' έμεινα ασάλευτος. Αλλά εκείνος άκολούθησε τή γραμμή που είχα κάμει με το σάλιο μου και με πήρε πάλι χαρούμενος στο χέρι του.

Φαντασθήτε τή φούρκα μου. Καταριόμουνα το σάλι, που μās μαρτυρά σάν προσδότη. Κι' άφισα πιά τήν τύχη μου να με κάμει ό,τι ήθελε.

Η τύχη λοιπόν ήταν πιο σοφή από μένα. Ένα βράδυ έρχεται ή μικρούλα δεσποινίς Λεμάν και μου φέρνει το μπισκότάκι μου.

— Σούφερα και γλυκό, μου λέει, αλλά θέλω να το φας στο χέρι μου.

Με βάζει λοιπόν στην παλάμη της, βάζει ένα κομματάκι γλυκό στην άκρη του δάχτυλού της, και άθεται στόν κανάπε να κάνει γούστο.

Άρχισα να γλυστρών προς το γλυκό. Αλλά ο νοός μου ήταν ολόένα στο σχέδιό μου.

Στο σαλόνι ήταν στρωμένο ένα παχύ χαλί, που μπορεί κανείς να πέσει χωρίς κίνδυνο να σκοτωθεί. Έγειρα λιγάκι στο δάχτυλο τής μικρής και κράκ!

πέφτω στο κετό. Τυχερός ήμουν να κυλήσω κάτω από τόν κανάπε. Το κάκου έφαξε να με βρεί ή μικρούλα. Κρύφτηκα στο σκοτάδι και περίμενα. Τ' άλλο πρωί, μόλις άνοιξε ή ύπηρετρια για ν' άερίσει το δωμάτιο κι' έφυγε, σκαρφάλωσα κι' έφυγα από το παράθυρο.

Επιτέλους! Είμαι έλεύθερος!

Τώρα θα ύφάνω ένα σκέπασμα στο καυκάλό μου, γιατί πλησιάζει το φθινόπωρο, θα κοιμηθώ ως τήν άνοιξη κι' ύστερα θ' άρχίσω πάλι τήν ωραία ζωή μου. Άς έλπίσω ότι θάχω λιγότερες περιπέτειες.

ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

ΜΑΡΙΑ

Τήν είχαν φέρι το τελευταίο φθινόπωρο, μαζί με τα τριάντα κοριτσάκια, που όριζει ο κανονισμός να μπαίνουν κάθε χρόνο στο άγροτικό μας όρφανοτροφείο, από ένα άσυλο για μικρά παιδιά, που βρίσκεται σ' ένα πολυσύχναστο και σκονισμένο δρόμο τής μεγάλης πολιτείας. Ήταν πιά δέκα χρόνων κι' έπρεπε να περάσει σ' ένα όρφανοτροφείο μεγάλων κοριτσιών: τήν έστειλαν στο δικό μας γιατί ήταν έτσι άδύνατη και ψηλή.

Αργότερα, τίς μακρές ώρες που τήν ένοιόστηκα με τόσο πόνο, με τόση λαχτάρα, έψαξα προσεχτικά τα χαρτιά της. Όχι, δέν είχε άρρωστήσει παρ' άπό άρρώστιες που παθαίνουν όλα τα παιδιά, λαρά, κοκκύτη και μιá γριππούλα λίγο πριν έρθει σ' έμās.

Κι' ωστόσο έγώ, καθώς τήν είδα για πρώτη φορά να μπαίνει στο μακρύ, λευκό διάδρομο που φωτίζεται έτσι παράξενα άπ' τούς μεγάλους φεγγίτες κοντά στην όροφή, όπως ήταν πολύ ψηλή για τήν ηλικία της, με τα μαδιά της μάτια στεφανωμένα από κείνους τούς βαθιούς γαλαζίους κύκλους, που λές και πλάταιναν για να σκεπάσουν με τόν ίσκιο τους όλο το προσωπάκι της, το κατάλαβα πως ήταν ένα παιδί άρρωστημένο. Ήταν ή πρώτη αίτία που με έκανε να τήν προσέξω. Να ένα παιδάκι που πρέπει να γελάσει, να κινηθί, είχα σκεφτεί. Γιατί μου φ. νηκε πως το σφιχτά κλεισμένο στοματάκι δέ θάχε ποτέ άνοιχτεί στο γέλιο, ποτέ το ψηλό όκνηρό κορμί δέ θάχε κινηθεί στο ρυθμό τής γυμναστικής και σ' άπότομα λυγίσματα του παιχιδιού. Έπειτα, αυτό το κοριτσάκι που τόβλεπα, που τάγγιζα κάθε μέρα, μου έμενε πάντα πιο ξένο άπ' όλα τάλλα παιδιά. Είχε κάτι που το άπομόνωνε, ίσως γιατί ποτέ δέν είχε μιá μητέρα, που να χρησιμέψει για συνδετικό κρίκος στη μικρή κλεισμένη ψυχή του, με τόν πολύ παρξένο κόσμο γύρω του· μοναχά δέν τάφινα άπ' τα μάτια μου, το παρακολουθούσα άσυνείδητα, παντού.

Ήταν που ή στενή καρδιά μου δέν μπορούσε να χωρέσει όλα εκείνα τα παιδάκια που μ' άγαπούσαν σά μητέρα τους, κι' άποζητούσα ένα παιδί, ένα παιδί μονάχα, όλο δικό μου;

κία που μ' άγαπούσαν σά μητέρα τους, κι' άποζητούσα ένα παιδί, ένα παιδί μονάχα, όλο δικό μου;

Μιá παράξενη στενοχώρια μ' έπνιγε, όταν έβλεπα τή μικρή Μαρία να παίζει δίχως όρεξη και να άθεται κουρασμένη. Όλο το χειμώνα, οί μελανοί κύκλοι πάλαιψαν με κάποιο τριανταφυλλί χρώμα, που άνθιζε που και-που στα μάγουλά της· με τήν άνοιξη οί σκιοί κύκλοι νίκησαν και το πρόσωπό της χλώμασε και μαράθηκε όλότελα.

Τόν Άπρίλη, τα χεράκια τής Μαρίας ήταν ζεστά, όλο το δείλι, και σέ λίγο δέν περπατούσε πιά, σερνότανε· τήν έβαλα σ' ένα μικρό δωμάτιο, δίπλα στο δικό μου.

Ήμουν τρία χρόνια διευθύντρια σ' όρφανοτροφείο και μοίραζα τήν άγάπη μου και το ενδιαφέρο μου ίσια σ' όλα τα παιδιά. Πως ήθελα να τα παρακαλέσω να με συχωρέσουν, γιατί τώρα έδινα άγάπη που εκείνα δέν τή μοιραζόνταν. Τάβλεπα ακόμα στα παιχνίδια τους, στα μαθήματά τους, με ή ψυχή μου δέν ήταν πιά όλη δική τους σάν πρώτα.

Ο γιατρός που είδε τή Μαρία, είπε πως δέν ήταν τέλεια άπελπισία, μιá άδενίτιδα ίσως θα περνούσε.

Σιγά-σιγά όλες τίς ώρες που τα καθήκοντα μάφηναν έλεύθερες, τίς περνούσα κοντά στο άρρωστο παιδάκι. Έτσι άδύναμο κι' άρρωστημένο έγκαταλείφτηκε· άκουμπούσε το κεφαλάκι του στα γόνατά μου και με κοίταζε άμίλητο· κάποτε προσπαθούσε να χαμογελάσει, και το χαμόγελο εκείνο στο χλωμό πονεμένο πρόσωπο μου έκανε περισσότερο κακό από κάθε κλάμμα.

Ο πυρετός δέν έπεφτε πιά, ο γιατρός έρχόταν κι' έφευγε κουνώντας το κεφάλι του δίχως να λέει τίποτα. Μου φαίνόταν πως με κρυφοκοίταζε με οίκτο. Γύριζα γρήγορα σκυφτή στο προσκεφάλι του παιδιού.

Θαρρώ πως εκείνο τόν τελευταίο καιρό όλα μου τα καθήκοντα είχαν πέσει πάνω στην καλή οίκονόμο του σχολειού. Μονάχα κάθε πρωί κατέβαινα και προσευχόμουν μαζί με τα παιδάκια, έχοντας πάντα στο νοῦ μου το παιδί που ήταν καταδικασμένο και σέ λίγο θα έλειπε. Όλη μου ή ζωή είχε συγκεντρωθεί σ' εκείνο το κρεβατάκι. Τίποτα έξω άπ' τή μικρή κάμαρα δέν είχε για μένα ενδιαφέρον.

Κάθε μέρα ή εξάντληση μεγάλωνε· ή Μαρία δέν μπορούσε πιά να κινηθί. Όταν άνοιγε τα παράξενα μαδιά της μάτια και τα έστρεφε προς το μέρος μου, ένα σκοτεινό κετό έμενε ανάμεσα στους βολβούς και στίς κόγχες, και μου φαίνόταν πως κάτι φριχτό έπαραιμόνευε κεί μέσα...

Τα βράδια, ή άναπνοή της γινόταν

δύσκολη. Ήταν νύχτες που έδηχε, έδηχε ως που άιστανόμουν το δικό μου στήθος να ξεσκίζεται από πόνο.

Κάποτε, όταν ο πυρετός ήταν μεγάλος, παραμιλούσε. Δεν μπορούσα να καταλάβω τί έλεγε· ή φωνή της είχε γίνει άδύνατη, σχεδόν δέν άκούγόταν. Ένα πρωί μου φάνηκε πως έψιθύρισε «μαμμά!» Μιá βαθεία άπελπισία μ' έπνιγε. Παιδί μου! παιδί μου! έλεγα μέσα μου κι' ή άπόλυτη βεβαιότητα του χαμού της μου έφερε ίλιγγο.

Ένα βράδυ, στίς άρχές του 'Ιουνίου, ο καιρός έγινε βαρύς. Σύννεφα ζώσανε από παντού τήν έξοχή. Τα φύλλα τών δέντρων θρόιζαν αδιάκοπα, πότε σιγά και πότε δυνατότερα, σά να τα τίναν ξαφνικά ρίγη. Γαλαζίες άστραπές έφώτιζαν όλο το λευκό κτίριο καθώς τέβλεπα άπ' το παράθυρο του μικρούωματίου τής Μαρίας. Η καρδιά μου δέθηκε, κατά τα μεσάνυχτα, ο άέρας δυνάμωσε κι' άρχισε να βρέχει. Μιá βροχή δυνατή, βουερή, αναστάλαξη. Η Μαρία έδηχε κείνη τή νύχτα. Έδηχε δίχως άνασασμό, δίχως στάση. Μιá στιγμή μόρεσε να πάρει μιá βαθεία άνάσα. Περίμενα να ξαναδής ήρα πολλή. Άσυνείσητα έσкупά άπάνω της κι' έδωλα το μάγουλό μου κοντά στο στόμα της. Έμεινα έτσι για λίγο περιμένοντας πως κάτι θα γινόταν, πως το παιδί θάρχιζε πάλι να αναπνέει. Όστερα έτρεξα σάν τρελή στο παράθυρο· μου φαίνόταν πως κάτι είχε χαθεί, κάτι είχε παραστατήσει και δερνόταν μέσα στη θύελλα.

Η βροχή έβρεξε τα χέρια μου και το πρόσωπό μου και με συνέφερε λίγο, με άιστανόμουν άρρωστη, κουρασμένη. Γύρισα κι' εκάθησα δίπλα στο λευκό κρεβάτι· ο άέρας κουνούσε το λαμπιόνι του ηλεκτρικού που κρεμόταν στη μέση τής κάμαρας· ίσχοι χορεύαν στους τοίχους και τούς παρακολουθούσα μ' ένα άνεξήγητο ενδιαφέρο. Στο τέλος τα μάτια μου στράφηκαν στο παιδί. Τα γλυκά ματόφυλλα είχαν άπαλά κατεβεί πάνω στα μαδιά μάτια, οί βλεφαρίδες έριχναν μακρύ τόν ίσκιο τους στα βαθουλωμένα μάγουλα. Κι' ήταν σ' όλο το μικρό προσωπάκι μιá έκφραση άνακούφισης κι' έμπιστοσύνης που δέν το είχα δει τήν όμοια όσο ήταν ζωντανό. Το κοίταξα έτσι βουβή κι' άκίνητη όλη τή νύχτα. Τζιτζίκια, μυριάδες τζιτζίκια βούιζαν στο κεφάλι μου. Μέσα βαθεία στην ψυχή μου κάτι έκλαιγε, μιá φωνή που δέν τήν όριζα έλεγε στο πεθαμένο ξένο παιδί όλα τα γλυκά και πονεμένα λόγια που μονάχα οί μητέρες ξέρουν να πουν στα παιδιά τους.

ΜΥΡΙΝΗ

ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΚΑΙ ΒΕΝΕΤΟΙ

Μυθιστόρημα υπό ANDRÉ BRUYÈRE

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

— Δεν είσαστε καθόλου ξαδέλφια, λέει μ'έναν τόνο που δέν επιδέχεται άντίρρηση στίς άνηψίες του που έχουν κιόλας άρχίσει να χάνουν το θάρρος τους. Στίς Καστανιές ύπάρχει μόνο ένα σπίτι βέβαια, αλλά σ' αυτό κατοικούν δυο οίκογένειες ξεχωριστές.

Η κυρία Άγλαία επιβεβαιώνει τα λόγια του ξαδέλφου της.

— Δεν έχετε καμμιá συγγένεια με τίς μικρές συνταξιδιώτισσές σας, λέει στανήψια της. Πήτε τους γρήγορα αντίο και πάμε στο σπίτι μας.

Όλα τα παιδιά κατσουφιάζουν. Κοιτάζουν τόν παπα νοιώθοντας έξ ένστικτου ότι άπ' αυτόν θα βρουν κάποια βοήθεια, αλλά δέν βλέπουν στα μάτια του παπα ένα λυπημένο βλέμμα. Η αλήθεια είναι σκληρή, αλλά πρέπει να υπακούουν. Ο θεός Βαρνάβας δίνει κιόλας τίς διαταγές του με ύφος στρατιωτικό. Προχωρεί με βήμα ζωηρό και όλοι τόν ακολουθούν, οί μεγάλοι σκεπτικοί, οί μικροί άνήσυχοι. Να το σπίτι, μεγάλο και όρατο, κάτω από τήν καταικνική σκεπή του. Και τα παιδιά εξακολουθούν να μη μπορούν να καταλάβουν πως γίνεται αυτό το πράγμα, να ζούν δυο οίκογένειες χωριστά στο ίδιο σπίτι. Στο Παρίσι είναι βέβαια φυσικό, αλλά στήν έξοχή φαίνεται άκατανόητο.

Να όμως που τώρα όλοι μαζεύτηκαν στο μεγάλο πλατύσκαλο. Ο παπάς βιαστικός άποχαιρετάει τρυφερά τούς μικρούς του φίλους· και τώρα που έφυγε κι' αυτός, τα παιδιά νοιώθουν τόν έαυτό τους πιο έρημο μπροστά στούς άγνωστους συγγενείς τους. Άνεβαίνουν τή σκάλα κι' έδω πιά χωρίζονται όριστικά. Το διαμέρισμα τής θείας Άγλαίας είναι από το δεξιό μέρος, του θείου Βαρνάβα άπ' τ' άριστέρό. Τα κορίτσια και τάγόρια πρέπει να χωρισθούν. Ο Σουλπίκιος βάζει τίς βαλίτσες μπροστά σέ κάθε πόρτα και καθένας μπαίνει στο διαμέρισμά του.

Οί μικροί ταξιδιώτες τάχουν έντελώς χαμένα και δέν τολμούν να διαμαρτυρηθούν. Τίς πρώτες στιγμές μένουν άφωνοι κι' άμίλητοι.

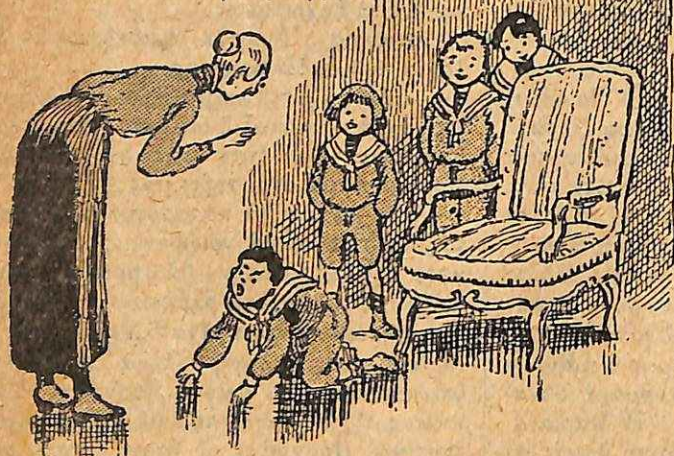
Η θεία Άγλαία κάθησε στην πολυθρόνα της, στο κομψό και περιποιημένο σαλονάκι της. Άπέναντί της στεκόταν σέ μιá γραμμή οί τέσσερις άνηψιοί της και γίνεται ή γνωριμία. Παρ' όλο της τó ύψος και τα μαύρα της φορέματα, ή θεία Άγλαία φαίνεται πολύ καλή.

— Πως σās λένε; ρωτά τάνήψια της.

Τα ξέρε; πολύ καλά τα όνόματα τών άνηψιών της, που δέν τούς είχε γνωρίσει παρ' όλο μικρούς, αλλά ή και-

νούργια αυτή παρουσίαση έπρεπε να γίνη για να διαλυθή όριστικά ό πάγος.

Ό μεγάλος άπαντά για όλους. Είναι ένα όρατο άγόρι δώδεκα έτών ό Παύλος, ψηλό και καλοκαμωμένο. Ό Γιαννάκης, ό δεύτερος, το μιάζει, μόνο που είναι πιό μικροκαμωμένος και πιό ήσυχος. Ό Πετράκης, ό τρίτος, είναι ένα ζωηρό διαβολόπαιδο, που όλη ώρα βρί-

«Τώρα θα σάς κάνω τó βάτραχο...» (Σελ. 390, στ. α'.)

σκετοι σε κίνηση. Ό Γιώργος, ό τελευταίος, που είναι μόνο πέντε χρονών, είναι αδύνατος και λεπτοκαμωμένος, έχει ένα πρόσωπο σαν κορίτσι και δέν έννοει να τόν φωνάζουν άλλοις παρά Ζοζό.

— Είσαστε φρόνιμοι; έξακολουθεί ή θεία.

— Όχι και πολύ, όμολογεί ό Παύλος, όχι πάντοτε, θέλω να πώ, αλλά όπωςδήποτε...

— Είμαστε πολύ φρόνιμοι, βεβαιώνει ό Πέτρος, που βρίσκει ότι κάθησε αρκετή ώρα ακίνητος και γλυστρά μαλακά από την πολυθρόνα του στο πάτωμα.

— Τι κάνεις αυτού, μικρέ μου, κάθησε στη θέση σου, άργίζει να λείει ή θεία.

— Τώρα θα σάς κάνω τó βάτραχο και θα δήτε τί νόστιμο που είναι και πόσο θα σάς διασκεδάση, άπαντάει ό Πέτρος.

Κι' άρχίζει να χοροπηδά και να θγά-ζη άγρια «κοάξ-κοάξ», που άναστάτωσε τó μικρό σαλονάκι τó τόσο ήρηνικό ως εκείνη τή στιγμή.

— Ήσύχασε, παιδί μου, ήσύχασε, ίκετεύει ή καϊμένη ή θεία που άρχίζει να έχει σοβαρές άνησυχίες για τή φρονιμάδα των άνηψιών της.

Ό ίδιος δέν φαίνεται να θαυμάζει και πολύ τά κατορθώματα του Πέτρου, αλλά οι άλλοι δέν δείχνουν τή δική της άδιαφορία. Και να που ό Παύλος άρχίζει να κάνει κι' αυτός τó ίδιο, και τώρα πάνω στο χαλί του σαλονιού είναι δυό βάτραχοι που χοροπηδούν, που φωνάζουν, που άναποδογυρίζουν ό ένας

τόν άλλο, που πετούν τά μαξιλάρια και ρίχνουν κάτω τίς καρέκλες, ένω ό Ζοζός ένθουσιασμένος από τά κατορθώματα των άδελφών του, πήδα από τή χαρά του πάνω στην όραία πολυθρόνα, τήν ντυμένη με όργανι με-ταξωτά.

— Χριστέ μου! φωνάζει ή δυστυχισμένη θεία, θα μου τά σπάσουν όλα!

Δέν κατορθώνει όμως να πιάσει τά δυό τρελολόπαιδα. Εδύχως που ή Πουλχερία, άκούγοντας τó φοβερό έκείνο ταχατούρι, έμφανίζεται στην πόρτα με τή σκούπα στα χέρια. Κι' ή έμφάνισή της είναι τόσο τρομερή, που μονομιάς όλος ό όθρυβος έπαψε.

Οί επαναστάτες κάπως ντροπιασμένοι σταματούν άμέσως τά παιχνίδια τους και παίρνουν μιá στάση πιό φρόνιμη. Ό θεία 'Αγλαΐα,

ταραγμένη ακόμα, δηλώνει ότι είναι καλύτερο να φύγουν από τó σαλόνι και ν' άνεθούν επάνω για νάνοιξουν τά παιδιά τίς βαλίτσες τους.

— Μά λείπει ένας! φωνάζει μη βλέποντας παρά τρία μόνον σκουφάκια ναυτικά. Λείπει ό Γιαννάκης.

— Έδώ είμαι, άπαντά μιá ήσυχη φωνή.

Κι' ή θεία 'Αγλαΐα, τρομοκρατημένη, διακρίνει δυό παπούτσια, που ξεπροβάλλουν απ' τó βάθος ένός ντουλαπιού.

— Θεέ μου, τί κάνεις έκεί μέσα; φωνάζει.

Άνοίγει έντελώς τó φύλλο του ντουλαπιού και βλέπει τόν κύρ-Γιαννάκη να κάθεται άναπαυτικά πάνω σ' ένα σωρό από παλιά βιβλία.

— Όλο με τά χαρτιά άνακατεύεται αυτός εδώ, δηλώνουν οι άδελφοί του. Ού, δέν νιρέπεσαι, σοφολογιώτατε!

Ό σοφολογιώτατος έγκαταλείπει με μεγάλη λύπη τó άσυλό του, και βεβαιώνει τή θεία του με σοβαρό ύφος:

— Έχετε βιβλία πολύ ένδιαφέροντα, θεία μου.

— Θα στά δανείσω, ύπόσχεται ή δυστυχισμένη θεία που προβλέπει πολύ σκοτεινό τó μέλλον.

Άναστενάζει άνεβαίνοντας τή μεγάλη σκάλα του σπιτιού, που ήταν μοναδική και γι' αυτό τόν λόγο κοινή και για τούς δυό έννοικους. Να οι κάμαρες

των παιδιών. Είναι πολύ χαριτωμένες αυτές οι μικρές φωτεινές καμαρούλες, έπιλωμένες με γυαλιστερά μπρούντζινα κρεβάτια και άνοιχτόχρωμα έπιπλα. Είναι δυό άλλα συνεχόμενες, και τά μεγάλα κρεβάτια χωρούν τó καθένα από δυό παιδιά.

— Θα είμαστε πολύ όραία εδώ, βεβαιώνει ό Παύλος.

Και θέλοντας να φανή πρόθυμος, βοηθάει τή θεία του νάνοιξη τή βαλίτσα του. Λέει μάλιστα:

— Μήν κάνετε αυτό τόν κόπο, θεία μου! θα τά τακτοποιήσουμε μόνοι μας τά πράγματά μας.

Και συνδυάζοντας τίς πράξεις με τά λόγια, άρπάζει ένα ζευγάρι παπούτσια και τó πετάει στο άνοιχτό ντουλάπι. Ό Πέτρος ένθουσιασμένος τόν μιμείται.

Άλλά ω, δυστυχία! Τό άσπρο παντελόνι που πετάχθηκε μ' αυτόν τόν τρόπο, άλλαξε διεύθυνση κι' έπεσε μ' όρμη πάνω στο τζάκι, όπου άναποδογύρισε έναν κηροστάτη που πέφτει κάτω με μεγάλο κρότο, παρασύροντας κι' ένα γυάλινο βάζο.

— Άδέξιε! φωνάζει ό Παύλος.

— Άδέξιε! φωνάζει κι' ό Ζοζός που βγάζει τά μαντήλια του από τή βαλίτσα και τά χώνει μέσα στη λεκάνη.

— Φύγετε, φύγετε, φωνάζει ή θεία 'Αγλαΐα, προτιμώ καλύτερα να τά κάνω όλα μόνη μου.

Οί έννοικοι, άν και ντροπιασμένοι, θέλουν να μείνουν συναντών στην πόρτα τήν Πουλχερία, που μ' όλη τήν κουφαμάρα

«Και μοναχά τó πρόσωπο τής γοιás άρκει για να δώση φτερά στους ταρχοποιούς.» (Σελ. 390, στ. γ'.)

της άκουσε τó βάζο που έσπασε κι' έτρεξε να ιδεί τί τρέχει. Και μοναχά τó πρόσωπο τής γοιás υπηρέτριας άρκει για να δώση φτερά στους ταρχοποιούς.

(Άκολουθεί) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

(Έθνικόν Άριστέιον Γραμμάτων και Τεχνών)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

με σκίτσα τής δ. ΛΙΛΑΣ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

— Συνέχεια από τó προηγούμενο —

Τό βέβαιο είναι πως πολλές φορές βρεθήκαμε στην Άττική, κοντά στην 'Αθήνα' τήν τριγυρίσαμε μπροά να πώ' αλλά δέν μπήκαμε μέσα. Κι' ύστερ' από τόσες πόλεις που είχα ιδεί, πως ποθούσα νάβλεπα τή μεγαλύτερη και τήν όραιότερη!

3. Στα πεταχτά

Τώρα θα σάς πώ στα πεταχτά μερικές μου θύμησης, θα σάς δώσω μερικές εικόνες που διατηρώ από τάτέλειωτα αυτά ταξίδια μου.

Ό Χαλκίδα, ή συμπληρωτική μου χωρούλα, κάθεται με χάρη στην άκρη ένός πορθμού. Ό Εύριπος αυτός που χωρίζει τήν Εύβοια από τή Βοιωτία, είναι μιá στενή, παιχνιδιάρικη θαλασσίτσα, που σε διασκεδάζει με τά τρελά της καμώματα. Γιατί τά νερά της εκεί διαρκώς άνεβοκατεβαίνουν! Μερικές μάλιστα μέρες φτάνουν σε τέτοιο ύψος και πάλι σε τέτοιο βάθος, που ό πορθμός πότε σου φαίνεται γεμάτος, ξέχειλος, και πότε μισαδειανός. Είναι ή παλέρροια με τίς πλημμυρίδες της και με τίς άμπώτιδες της. Και ποιος, νομίζετε, τ'ράβ' αυτά τά νερά, και πότε τάνεβάζει, πότε τ'άφινει να πέφτουν; Τό Φεγγάρι, παιδιά μου! Και γι' αυτό τίς ήμέρες του φεγγαριού ή παλέρροια είναι πιό ζωηρή. Στα κάγγελα τής γέφυρας, με τó Φάνη, χαζεύαμε ώρες. Και μόνο στη Χαλκίδα ό Πανάγαρης μ'άς μάλωνε που άργούσαμε όταν βγαίναμε έξω...

Άξέχαστη για μένα κι' ή Νέα Κόρινθο. Μικρή πόλη, μ' ή πιό κανονική απ' όσες είδα. Ίσιοι δρόμοι παντού, έμορφες πλατείες, δημόσιοι κήποι με πεύκα κι' άλλα δέντρα πολλά. Μόνο τά σπίτια δέν ύψώνονται πολύ, σ'ά να φοβούνται... μήν πέσουν. Κι' αυτό εί-ναι. Γιατί ή Νέα Κόρινθο χτίστηκε μετ'ά τó φοβερό σεισμό του 1856 που γκρέμισε τήν Παλιά.

Είχαμε πάει κει τέλη του Σεπτέμβρη, που γινόταν ένα μεγάλο έμπορι-

κό πανηγύρι. 'Απ' όλα τά χωριά τής Κορινθίας, όρεινά και παράλια, πλούσια όλα από σταφίδα, δημητριακά, γιδοπρόβατα, είχαν μαζευτεί χιλιάδες χωρικοί, που κουβαλούσαν τά λογής-λογής πράγματά τους. Τί ροδοκόκκινα πρόσωπα! τί λεβέντικα κορμιά! τί όμορφες φορεσιές! Και τί διασκεδάση στο πανηγύρι έκείνο!

Ό άρχαία Κόρινθο απέχει ως μισή ώρα. Τά έρείπια της απλώνονται στα ριζοβούνια του Άκροκόρινθου, του ψηλού βουνού, που στην κορφή του ήταν

«Ό Πηνειός, τή σχίζει απ' άκρη σ' άκρη...» (Σελ. 391, στ. γ'.)

ή Άκρόπολη. Όταν άνεδήκαμε κει-πάνω, ό Πανάγαρης μ'άς είπε:

— Έδώ ήταν μιá φορά ή πιό πλούσια πόλη του κόσμου! Είχε άπάνω από τρακόσιες χιλιάδες κατοίκους κι' ή ζωή ήταν τόσο διασκεδαστική μ'ά και τόσο πολυέξοδη, που και πλούσιος δύσκολα μπορούσε να ζήση έκεί. Να κει-κάτω κι' ό Ίσθμός, που τόν έκοψαν για να ένώσουν τó Σαρωνικό με τόν Κορινθιακό και να συντομέψουν τó θαλάσσιο ταξίδι. Εκεί, τόν παλιό καιρό, γίνονταν τά Ίσθμια, πανελλήνια γιορτή προς τιμή του Ποσειδώνα, του θεού τής θάλασσας, με άγώνες. Να και τó Λουτράκι με τίς θαυματουργές του πηγές, που τόσος κόσμος βαίναμε τήν ύγεια του. Κι' έκεί θα μπορούσα να

κάμω τά λουτρά μου, άν δέν τ'άκανα... άλλου.

* *

Στή Θεσσαλία, δυό είναι οι όραιότερες τοποθεσίες: τά Μετέωρα και τά Τέμπη. Τίς ένώνει ό ποταμός Πηνειός, που βρέχει τή μιá στην άρχή του και τήν άλλη στο τέλος του.

Τά Μετέωρα τά είδαμε όταν πήγαμε στην κωμόπολη Καλαμπάκα. Όχτακόσιοι μαύροι, άγριοι βράχοι ξεφυτρώνουν από τή γή και σ'ά στύλοι ύψώνονται ως πενήντα μέτρα. Τό θέαμα τής πελώριας αυτής φυσικής κιονοστοιχίας είναι άληθινά θαυμάσιο, και τή νύχτα φοβερό. Έμεις, εύτυχώς, τó είδαμε πρωί με ήλιο που χρύσωνε τίς κορυφές, και με δσοσερό αεράκι που μ'άς έφερνε τά κελαδήματα των πουλιών και τó γλυκό μουρμούρισμα του ποταμού.

Είκοσι απ' αυτούς τούς βράχους κρατούν στίς κορφές τους και στα πλευρά τους πολλά μοναστήρια, που μόνο σε λίγα-πέντ' έξη, ζουν ακόμα καλόγεροι. Τάλλα είναι έρημα. Δύσκολο ν' άνέβη κανείς ως έκεί-πάνω. Πρέπει να μπή σ' ένα κρεμαστό δίχτυ, που τó τραβούν από πάνω με μηχανισμό. Υπάρχουν όμως κι' άνεμόσκαλες από σκοινιά, για τούς πιό τολμηρούς, υπάρχουν και φυσικά σκαλοπάτια στούς βράχους για όσους μπορούν να σκαρφαλώνουν σαν άγριόγατοι. Έμεις δέν άνεβήκαμε...

Τά Τέμπη απέχουν λίγες ώρες. Ό Όλυμπος, τó περίφημο βουνό, που στην κορφή του, όπως πίστευαν οι άρχαίοι 'Ελληνες, ζούσαν οι θεοί, στάνατολικά του χαμη-

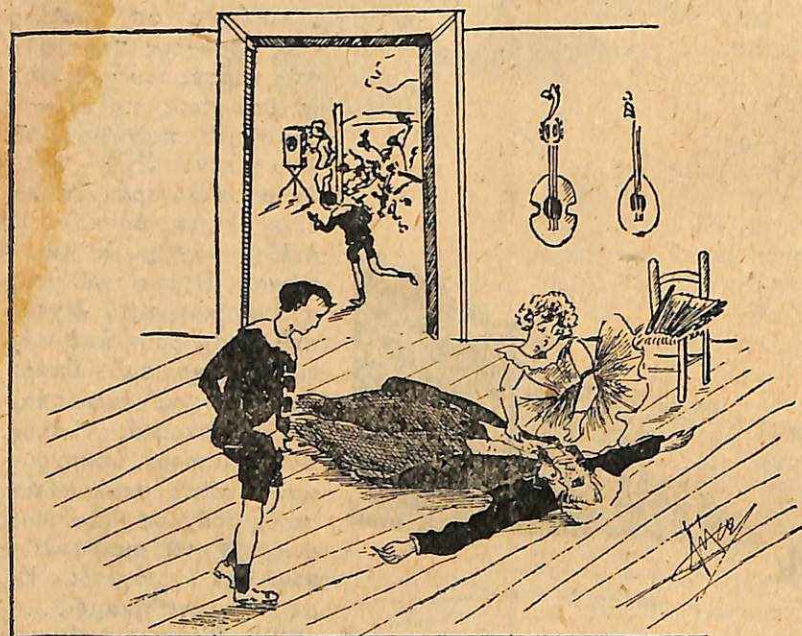
λώνει σιγά-σιγά, ως που τελειώνει σε μιá κοιλάδα. Τά χαμηλά αυτά μέρη του Όλυμπου είναι καταδασωμένα από πελώρια πλατάνια, καστανιές, πεύκα και, πιό ψηλά, από έλατα. Μ'ά οι κορφές του είναι γυμνές. Από τάλλο μέρος είναι ή Όσσα, βουνό τó ίδιο όμορφο μ'ά χαμηλότερο. Κι' άνάμεσα στα δυό βουνά άνοίγεται ή κοιλάδα των Τεμπών, που ό Πηνειός τή σχίζει απ' άκρη σ' άκρη.

Ό όμορφιά της είναι άπερίγραπτη! Ίσως σε κανένα μέρος του κόσμου δέν μπορεί κανείς να ιδή τέτοια πλούσια, μεγάλη, πυκνή, σφιχτοδεμένη κι' δλόδροση πρασινάδα, από δέντρα, θάμνους και κισσούς που τά περιπλέκουν.—κι' αυτά όλα άπάνω από νερά που τά καθρεφτίζουν, ή άνάμεσα σε νερά που τρέχουν

από ψηλά. Κι' όσο για κελαδήματα, ποτέ, πουθενά δεν άκουσα τέτοια συναυλία από περδίκια, καρδερίνες, σπίνους, κορυδαλούς. Είναι αληθινά θαύμα της φύσης. Και να συλλογιέμαι πώς το θαύμα αυτό τόκανε ένας... σεισμός, πού μιὰ φορά, στα πολύ παλιά χρόνια, χώρισε τὸν Ὀλυμπο ἀπὸ τὴν Ὀσσα κι' ἀνοίξε τὸ δρόμο στὰ θεσσαλικά νερά, πού ὡς τότε ἀποτελοῦσαν μιὰ λίμνη, γιὰ νὰ χυθῶν στὴ θάλασσα καὶ νὰ ξεσκεπάσουν ἐτσι αὐτὴ τὴ γῆ, πού εἶναι τώρα ἡ πιδ πλούσια, ἡ πιδ εὐφορη στὴν παλιά Ἑλλάδα!

Τὸ Πήλιο! Τὸ καταπράσινο θεσσαλικὸ βουνὸ μὲ τᾶσπρα, τὰ χαριτωμένα χωριά του, τί μαγεία!

Ὅταν ἤμαστε στὴ Ζαγορά, — ἐν' ἀπ'

«Ὁ Πανάγαρος ἄσπρισε ὅλος κι' ἔπεσε κάτω ξερός». (Σελ. 392, στ. β'.)

τὰ ὠραιότερα χωριά τοῦ Πηλίου, — ἕνας φίλος τοῦ Πανάγαρου, κοσμογυρισμένος, μᾶς ἔλεγε: «Ὅλα τὰ δέντρα, κι' ὅλα τὰ φυτά, κι' ὅλα τὰ λουλούδια πού μπορεῖ κανεὶς ν' ἀπαντήσῃ στὶς πιδ ζεστὲς καὶ στὶς πιδ ψυχρὲς χώρες τῆς Εὐρώπης, τὰ βρίσκει κανεὶς μαζεμένα στὸ Πήλιο. Ἰδέστε! Κάτω, λεμονιὲς καὶ πορτοκαλιές, ἀμπέλια καὶ δημητριακά. Πιδ πάνω, ἐλιές. Πιδ πάνω, βελανιδιές. Πιδ πάνω, ἔλατα!»

Τί πανόραμα ἀπὸ μιὰ κορφὴ τοῦ Πηλίου! Φαινόταν ὅλο τὸ Αἰγαῖο μὲ τὰ νησιά του καὶ μὲ τὰ νησάκια του καὶ... ὅλη σχεδὸν ἡ Ἑλλάδα! Ποτὲ ἡ χώρα μᾶς δὲν μοῦ φάνηκε πιδ ὁμορφῇ κι' ἡ πατρίδα μᾶς πιδ ἀγαπητῇ! Καθὼς τὴν εἶδα ἀπὸ μιὰ κορφὴ τοῦ Πηλίου, ἐτσι γιὰ νὰν, πράσινη, ἄσπρη, ἡλιόλουστη, τὴν ἔκλεισα στὴν ψυχὴ μου!..

4. Ὁ θάνατος τοῦ Πανάγαρου

Μέσα τοῦ Ὀχτώβρη, — ἕνα χρόνον κι' ἕξι μῆνες ἀπὸ τότε πού μὲ πῆρε ὁ Πανάγαρος, — ἤμαστε στὴ Σύρα.

Ἦταν ἡ δευτέρη φορὰ πού πηγαίναμε κει κι' ἤξερα καλὰ τὴν ἄσπρη, τὴ μαρμαροστρωμένη αὐτὴ Ἑρμοῦπολη, πού ὑψώνεται σὰν ἀμφιθέατρο στὴν πλευρὰ ἐνὸς λόφου, μὲ μιὰ ἐκκλησια καὶ-ψηλά, τὴν Ἀνάσταση.

Χτίστηκε στὰ χρόνια τῆς Ἐπανάστασης ἀπὸ πρόσφυγες Χιώτες, Ψαριανοὺς καὶ Σμυρνιοὺς. Πλούσια πόλη, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ, ἔχει ὠραίους δρόμους ἀπὸ τὴν παραλία ὡς ἀπάνω, ὁμορφα σπίτια, μεγάλες ἐκκλησιές, ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ φιλανθρωπικά καταματά, ἕνα πελώριο κτίριο ὅπου εἶναι συγκεντρωμένα ὅλα τὰ δημόσια γραφεῖα, — τέτοιο δὲν εἶδα πουθενά! — ναυπηγεῖο, βυρσοδεφεῖα, νηματοურγεῖα, ὑαλουργεῖα. Τὴν πλατεῖα τὴ στολίζει τὸ ἄγαλμα τοῦ ἥρωα ΝαυαρχοΜισούλη.

Νὰ πῶ τώρα πῶς ἡ Σύρα κάνει καὶ περίφημα λουκούμια; Μὰ καὶ ποιόπαιδι δὲν τὰ ξέρει τὰ «συριανά»;

Στὴν παραλία, κοντὰ στὸ Νησάκι, εἶχαμε στήσῃ πάλι τὸ θεατράκι μᾶς καὶ δουλεύαμε καλοῦταικα. Τὰ βαπόρια καὶ τὰ

καράβια δὲν ἔλειπαν ἐκεῖνον τὸν καιρὸ ἀπὸ τὸ μεγάλο ἐμπορικὸ λιμάνι τῆς Ἑρμοῦπολης, κι' ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ντόπιους — τί καλοὶ ἄνθρωποι! — εἶχαμε πάντα στὴν παράστασή μᾶς περαστικούς, πάντων θαλασσινούς.

Ὁ Πανάγαρος φαινόταν εὐχαριστημένος. Ἐλεγε πῶς τὰ λουτρά πού εἶχε κάνει τὰ δυὸ περασμένα καλοκαίρια, — γιὰ τὴ ξαναπήγαμε στὴν Αἰδηψό, — τὸν ὠφέλησαν πολύ. Καὶ μολονότι δὲν κρατοῦσε πιά αὐστηρὴ δίαιτα, — στὸ τέλος μάλιστα εἶχε ξεθάρρευετὶ κι' ἔτρωγε πάλι ἀπ' ὅλα, — ἔλπριζε πῶς τὴν εἶχε γλυτώσει. Μὰ κι' ἡ ὁψὲς του, ἂν καὶ χλωμὴ πάντα, δὲν ἦταν πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν ὁψὲς πού εἶχε ὅταν τὸν ἐγνώρισα.

Ἔτσι, μπορῶ νὰ πῶ, τὸ κακὸ μᾶς ἦρθε ἄξαφνα. Ἐνα βράδυ, στὸ θεατράκι, πρὶν ἀρχίσουμε τὴν παράσταση, ὁ Πανάγαρος ἄσπρισε ὅλος κι' ἔπεσε κάτω ξερός...

Ἄ, τί τραγικὴ ὥρα!

Σταματήσαμε τὴ λαμπτέρνα, διώξαμε τὸν κόσμο, κλείσαμε τὴν πόρτα, φωνάξαμε εὐθὺς ἕνα γιατρό... Ὁ Πανάγαρος μετὰ πολλὰ συνήρθε. Μ' ἐν' ἀμάξι τὸν κουβαλήσαμε στὸ ξενοδοχεῖο καὶ πού καθήμαστε. Τὸν βάλουμε στὸ κρεβάτι, τοῦ κάναμε ὅσα μᾶς εἶπε ὁ γιατρός, μὰ ἡ κατάστασις ἐξακολουθοῦσε ἴδια. Κλειστά τὰ μάτια, ὁ δυστυχισμένος ὁ γέρος ἀνίσαινε μὲ τόση δυσκολία, μὲ τόση ἀγωνία πού ἔλεγε πῶς δὲν ἔβρισκε πιά ἀέρα στὴν κάμαρα — ἄς ἦταν καὶ τὸ παράθυρο ἀνοιχτό, — καὶ πῶς ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμή θὰ πνιγόταν, θάσκαζε.

Αὐτό, φαίνεται, θὰ φοβήθηκε κι' ὁ γιατρός, πού ξανάρθε τὸ πρῶτ' καὶ τοῦ ἔκαμε φλεβοτομία... Μὰ ἦταν ἀργά. Ὁ Πανάγαρος δὲν μπόρεσε νὰ βασιτάξῃ. Κι' ὡς τὴν ἄλλη μέρα ξειψύχησε.

Εἶχε καταλάβει τὸ θάνατό του. Στάμαξί μᾶς εἶχε πεῖ: «Παιδιά μου, σὰς ἀφίνω!... Κάμετε ὅπως μπορεῖτε... Φάνη, νὰ πᾶς στὴ μάννα τῆς τῆς Νίνα... Τίποτ' ἄλλο. Τὶς τελευταῖες τοῦ ὥρες δὲν μᾶς μιλοῦσε, καὶ μοῦ φαίνεται πῶς οὔτε μᾶς ἄκουγε, οὔτε μᾶς γινώριζε ὅταν κάπου κάπου ἀνοίγε τὰ θολὰ τοῦ μάτια.

Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ πού ἔβλεπα νὰ πεθαίνει ἄνθρωπος μπροστὰ μου. Κι' αὐτὸ μοῦκανε τέτοια ἐντύπωση, πού θάταν ἀδύνατο νὰ τὴν παραστήσω! Καὶ σήμερ' ἀκόμα, ὅταν τὸ θυμοῦμαι, ἀνατριχιάζω.

Μπορεῖτε τώρα νὰ φαντασθῆτε τὴ λύπη μᾶς, τὰ δάκρυά μᾶς, τὴν ἀπελπισία μᾶς. Χάναμε ἕναν ἄνθρωπο πού τόσο τὸν ἀγαπούσαμε, καὶ μέναμε σὲ ξένον τόπο, παιδιὰ μονάχα, φτωχά, ἀπροστάτευτα...

Ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ βάλουμε ὅλη μᾶς τὴ δύναμη, γιὰ νὰντιμετωπίσουμε τὴ θλίβερή καὶ δύσκολη περίστασις. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς μᾶς βόηθησαν καὶ μερικοὶ καλοὶ ἄνθρωποι. Ὁ ξενοδόχος μᾶς πρῶτα-πρῶτα, ὁ κύρ-Δάμπρος, ἀγαθότατος Ἀντριώτης, ὁ νοικοκύρης τῆς ἀποθήκης πού εἶχαμε νοικιάσει γιὰ θέατρο, Συριανὸς αὐτός, πού εἶχε δίπλα ἕνα μαγαζάκι, κι' ἄλλοι ἀκόμα πού εἶχαμε γνωρίσει στὴ Σύρα ἀπὸ τὴν ἐργασία μᾶς. Αὐτοὶ οἱ καίμενοι ἐφρόντισαν γιὰ τὴν κηδεῖα, γιὰ τὴν ταφὴ καὶ γιὰ ὅλα. Κι' ὕστερ' ἀπὸ δυὸ μέρες, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μᾶς μπαράκησαν σ' ἕνα βαπόρι πού ἔφευγε γιὰ τὸν Πειραιᾶ.

Ὁ θίασος, φυσικά, εἶχε «διαλυθεῖ». Δὲ μπορούσαμε πιά, χωρὶς θιασάρχην καὶ ἐργαστοῦμε. Οὔτε ἦταν εὐκολο νὰ βροῦμε ἄλλον πατέρα καὶ δάσκαλο, σὰν τὸν Πανάγαρο. Πουλήσαμε λοιπὸν στὴ Σύρα τὴν ξυλεία καὶ τ' ἄλλα πράγματα τοῦ θεάτρου, ἄχρηστα πιά γιὰ μᾶς, καὶ μὲ τὰ λεπτὰ πού πιάσαμε, καθὼς καὶ μ' ἐκεῖνα πού βρήκαμε στὴ σακκούλα καὶ στὸ συρτάρι τοῦ συχωρεμένου, πληρώσαμε ὅπου χρῄσαστο.

(Ἀκολουθεῖ)

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

ΟΙ ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ

Τὸ γραμματόσημο εἶναι σχετικῶς νέα ἐφεύρεσις. Μόλις 90 χρόνια ἔχουν περάσει ἀφ' ὅτου πρῶτο βγῆκε τὸ πρῶτο γραμματόσημο στὴν Ἀγγλία.

Ὅσπου ἔμως φθάσει στὴ σημερινὴ του μορφή, τὸ γραμματόσημο πέρασε μιὰ μικρὰ περίοδο προπαρασκευῆς.

Τὸ σύστημα τῆς προκαταβολῆς ἐνὸς ὠρισμένου «τέλους» γιὰ τὴ διαδίδασιν τῆς **ιδιωτικῆς** ἀλληλογραφίας ἀπὸ πόλην σὲ πόλην, ἢ καὶ ἀπὸ τὴν μιὰν στὴν ἄλλη ἐπικράτεια, λέγεται ὅτι ἦταν γνωστὸ στὴν ἀρχαία Αἴγυπτον, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Πτολεμαίων. Ἀλλὰ ἡ πρώτη γνωστὴ **ιστορικὴ** ἐμφάνισις τοῦ συστήματος αὐτοῦ χρονολογεῖται ἀπὸ τὸ 1653,

ὅποτε ἕνας Γάλλος, ὁ Νενουάρ ντὲ Βιλαγκιέ (ἢ Βαλαγιέ), σκέφθηκε νὰ ἰδρύσῃ στὸ Παρίσι ἕνα ἰδιωτικὸ γραφεῖο γιὰ τὴ διαδίδασιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ κοινού. Ἀφοῦ κατόρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ εἰδικὴ ἄδειαν ἀπὸ τὸν βασιλεῖα γιὰ τὴν ἰδρυσιν τοῦ ἰδιωτικοῦ ταχυδρομείου του, ἐτύπωσε εἰδικὰ ταινίες, στὶς ὁποῖες ὑπῆρχε χώρος γιὰ τὴν ἀναγραφὴν τοῦ ἐνόματος τοῦ ἀποστολέα καὶ τοῦ παραλήπτη καὶ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἀποστολῆς. Ὅποιος ἤθελε νὰ «ταχυδρομήσῃ» ἕνα γράμμα του, ἀγόραζε μιὰ «ταινία», τὴ συμπλήρωνε, ἐτύλιγε μέσα τὸ γράμμα του καὶ τὸ παρέδινε στὸ γραφεῖο τοῦ ἰδιωτικοῦ ταχυδρομείου.

Ὅταν μαζεῦόνταν ἀρκετὰ γράμματα γιὰ μιὰ πόλην, ὁ Βαλαγιέ τὰ ἔστειλε μ' ἕναν ταχυδρόμον εἰτε μὲ λεωφορεῖο στὸν ἀνταποκριτὴν τοῦ πόλην τοῦ προορισμοῦ, ὁ ὁποῖος πάλι τὰ μοίραζε στοὺς παραλήπτες. Οἱ ταινίες αὐτὲς εἶναι οἱ πρῶτοι πρόδρομοι τοῦ γραμματοσήμου. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ ἐπιχείρησις δὲν εὐδοκίμησε, γιὰ τὸ σὲ τρία χρόνια ἔκλεισε τὸ ἰδιωτικὸ αὐτὸ ταχυδρομεῖο, εἰτε λόγῳ τῆς ἀδιανομίας τοῦ κοινού, εἰτε λόγῳ τῆς ἐχθρότητος καὶ τῆς δυσπιστίας μὲ τὴν ὁποῖαν οἱ κυβερνήτες τῆς ἐποχῆς ἔβλεπαν τὴν καινοτομία αὐτὴν.

Δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν τί λόγος ὑπῆρχε νὰ διευκολύνουν τοὺς ὑπηκόους των ν' ανταλλάσσουν ἀνεξέλεγκτα τίς σκέψεις των... Φοβόνταν τὴν διάδοσιν φιλελευθέρων ἰδεῶν, καὶ ἐνόμιζαν ὅτι οἱ ἐχθροὶ των θὰ ἐπωφελοῦντο τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς γιὰ νὰ τοὺς ὑπονομεύσουν. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ ἀπάντησις πού ἔδωσε στὰ 1776 ὁ Κυβερνήτης τῶν Βρυξελλῶν σὲ μιὰ αἴτησιν πού τοῦ ὑποβλήθηκε γιὰ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴ σύστασιν ἰδιωτικοῦ ταχυδρομείου.

— Δὲν βλέπω, εἶπε, τί θὰ ἐξυπηρετήσῃ ἡ ἰδρυσιν ἐνὸς ἰδιωτικοῦ ταχυδρομείου. Οἱ ἀριστοκράτες μποροῦν, ὅταν θέλουν, νὰ στέλνουν τὴν ἀλληλογραφίαν των μὲ τοὺς ὑπηρέτες των· οἱ

ἄλλοι, ὁ πολὺς λαός, ὁ ὄχλος, ἂν ἀποθάνοιεν τὴν ἀνάγκην ν' ἀλληλογραφήσουν, μποροῦσαν νὰ στέλνουν τὰ γράμματα των μὲ ὅ,τι μέσο θάβρισκαν πρόχειρο!

Ἡ ἐφεύρεσις τῶν ἀτμοπλοίων — πυροσκάφων ἢ ἀτμοκινήτων ὅπως τὰ ἔλεγον τότε, — στὶς ἀρχὰς τοῦ περασμένου αἰῶνα, ἔδωσε ὠθησιν στὴν ἀνάπτυξιν τῆς ιδέας τοῦ ἰδιωτικοῦ ταχυδρομείου. Οἱ διάφορες ἀτμοπλοϊκὲς ἐταιρεῖες πού ἰδρύθησαν τότε, ἀνέλαβον καὶ τὴ μεταφορά τῆς ἀλληλογραφίας. Στὰ 1812, μιὰ ἀτμοπλοϊκὴ ἐταιρεία στὴ Σκωτίαν εἶχ' ἐφεύρει ἕνα εἶδος κινήτων ἐνσήμων πού τὰ κολλοῦσε πᾶν ὅπου γράμματα πού παραδίδονταν στὰ γραφεῖα τῆς.

Ἐννοεῖται ὅτι παραλλήλως στὰ ἰδιωτικὰ ταχυδρομεῖα πού ἔκαμαν δειλὰ δειλὰ τὴν ἐμφάνισίν των, ὑπῆρχαν ἀνεκαθεν συστηματικὰ ὁργανωμένα ταχυδρομεῖα γιὰ τὴ διαδίδασιν τῆς **ἐπίσημης ἀλληλογραφίας** τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν τῆς καθ' ἑπικράτειας. Στὴν ἀρχὴν, οἱ ἐπίσημες ταχυδρομικὲς ἀρχὲς ἔβλεπαν μὲ δῦσιστο μᾶτι τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἰδιωτικῶν ταχυδρομείων. Ἀλλὰ ἡ ἀνάγκη τῶν πραγμάτων ἔκαμε τίς Κυβερνήσεις νὰ σκεφθοῦν ὅτι μποροῦσαν ν' ἀναθέσουν στὶς ὁργανωμένους δημόσιες ὑπηρεσίας των, καὶ τὴ διαδίδασιν τῆς ἀλληλογραφίας τῶν ἰδιωτῶν.

Στὰ 1828, ὅταν ἰδρύθηκε τὸ πρῶτο ταχυδρομεῖο στὴν ἐλεύθερην πιά Ἑλλάδα, ἀπὸ τὸν Καποδίστρια, τὸ σχετικὸ «ψήφισμα» τοῦ Κυβερνήτου πού δημοσιεύθηκε στὴν τότε ἐπίσημην Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, δείχνει καθαρὰ ποῖα ἰδέα ἐπικρατοῦσε στοὺς κυβερνητικοὺς κύκλους γιὰ τὸν προορισμὸ τοῦ ταχυδρομείου.

Λέγει λοιπὸν τὸ ψήφισμα τὰ ἑξῆς:

«Ὁ Κυβερνήτης... θεωρῶν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ τακτοποιηθῇ ἡ **μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ τῶν διαφόρων ἀρχῶν τοῦ Κράτους** ἀνταπόκρισις Ἀκούσας τὴν γνώμην τοῦ πανελληνίου, ψηφίζει: Α) Συσταίνεται Ταχυδρομεῖον διὰ τὴν ἀνταπόκρισιν μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐπικρατείας. Ἐκ τούτου δύνανται νὰ ὠφελῶνται καὶ οἱ πολῖται ὅταν θέλωσι διὰ τὴν μερικὴν ἀλληλογραφίαν».

Πῶς ἄλλαξαν τὰ πράγματα ἀπὸ τότε! Σήμερα τὰ ταχυδρομεῖα, σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, κύριο προορισμὸ ἔχουν τὴν διεκπεραίωσιν τῆς **ιδιωτικῆς** ἀλληλογραφίας, καὶ ἡ διαδίδασιν τῆς ἀλληλογραφίας τῶν ἐπισήμων ἀρχῶν δὲν καταλαμβάνει παρὰ ἕνα ἐλάχιστον μέρος μετὰ τὸν ὅγκον τῆς ἀσχολίας των γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς ἀλληλογραφίας τῶν «πολιτῶν».

Ὅσοι, ὅταν ἀποφάσισαν οἱ ἐπίσημες κυβερνητικὲς ὑπηρεσίαι νὰ ἐξυπη-

ρετοῦν καὶ τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ κοινού, σκέφθηκαν μὲ τί τρόπο θὰ εἰσπράττεται ἀπὸ τοὺς ἀλληλογραφοῦντας τὸ τέλος γιὰ τὴ διαδίδασιν τῶν ἐπιστολῶν των. Ἔτσι στὴ Σαρδηνίαν, στὰ 1818, ἐτύπωσαν εἰδικὰ φύλλα ἐπιστολικοῦ χαρτιοῦ μ' ἕνα ἐμβλημα στὴν κορυφὴν, ἐπάνω-κάτω σὰν τὰ σημερινὰ «φύλλα χαρτοσήμου». Οἱ ἀλληλογραφοῦντες ἀγόραζαν τὰ χαρτιά αὐτὰ ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖο, ἔγραφαν ἐπάνω τὰ γράμματα των, καὶ τὰ παρέδιδαν στὸ ταχυδρομικὸν γραφεῖο. Στὴν Ἀγγλίαν, στὰ 1840 ἐτύπωσαν εἰδικὸς φακέλλους πού τοὺς ἀγόραζαν οἱ ἀλληλογραφοῦντες ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖο καὶ ἔκλειναν μέσα τὰ γράμματα τους. Οἱ φακέλλοι αὗτοι εἶχαν ἀπέξω ζωγραφισμένη μιὰ σύνθεσιν, πού παρίστανε τὴν Μεγάλην Βρετανίαν νὰ ἐξαπολύῃ φτερωτοὺς ταχυδρόμους σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Τὴν σύνθεσιν αὐτὴν εἶχε ζωγραφίσει ὁ ζωγράφος Mulready, ἀρκετὰ γνωστὸς τότε στὴν Ἀγγλίαν, καὶ γι' αὐτὸ εἶναι γνωστοὶ σήμερον στὴν ἱστορίαν τοῦ γραμματοσήμου μὲ τ' ὄνομα: φακέλλοι τοῦ Mulready. Οἱ φακέλλοι αὗτοι δὲν ἱκανοποίησαν, φαίνεται, τὴν αἰσθητικὴν τοῦ κοινού, γιὰ τὴν ἔδωσαν ἀφορμὴν σὲ διάφορα σχόλια. Οἱ σατυρικὲς ἐφημερίδες τοῦ Λονδίνου βρήκαν ὕλην ἐπὶ ἐβδομάδες, γιὰ νὰ σατυρίζουν τίς διαφορὰς παραστάσεις τῆς σύνθεσιν τοῦ Mulready. Τότε ἀκριβῶς, ρίχτηκε ἡ ἰδέα στὸν τύπο, ὅτι ἀντὶ νὰ εἶναι ὑποχρεωμένο τὸ κοινὸ νὰ χρησιμοποιοῦ τοὺς «ἀκαλαίσθητους» αὐτοὺς φακέλλους γιὰ τὴν ἀλληλογραφίαν του, καλύτερα θάταν νὰ τᾶφιναν ἐλεύθερον νὰ χρησιμοποιοῦ φακέλλους τῆς ἀρεσκείας του, ἐπᾶν στοὺς ὁποίους νὰ κολλᾷ ἕνα μικρὸ γομμαρισμένο χαρτάκι, πού νὰ δείχνῃ ὅτι πληρώθηκε τὸ «τέλος διαδίδασιν» στὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ταχυδρομείου.

Ὅστε οἱ φακέλλοι τοῦ Mulready στάθηκαν οἱ πραγματικῶς ἀμεσοὶ πρόγονοι τοῦ σημερινῦ γραμματοσήμου. καὶ γι' αὐτὸ ἐκτιμῶνται πολὺ ἀπὸ τοὺς συλλέκτες.

Ἡ ἰδέα τοῦ κινήτου γραμματοσήμου ἐπινόησε πρῶτος ὁ σκωτὸς βιβλιοπώλης James Charlmers, ὁ ὁποῖος μάλιστα, στὰ 1834, τύπωσε μερικὰ **δοκίμια** γραμματοσήμων, στὸ τυπογραφεῖο του, ὅπως τὰ φανταζόταν, καὶ ὑπέβαλε καὶ ὑπόμνημα στὴν Κυβέρνησιν, ἐξιστορώντας τὴν σημασίαν τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐφευρέσεώς του.

Τὴν ἰδέαν τοῦ Charlmers παρέλαβε ὁ Rowland Hill, καὶ στὰ 1840 τυπώθηκε τὸ πρῶτο γραμματόσημο, μιᾶς πέννας, μαύρου χρώματος, μὲ τὴν προτομὴν τῆς Βασίλισσας Βικτωρίας.

Τὸ πρῶτο γραμματόσημο!..

(Τὸ τέλος τοῦ ἐρχόμενου)

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΥΜΝΟΣ ΣΤΗ «ΔΙΑΠΛΑΣΙ»
(Για τα πενήντάχρονά της)

Στόν καναπέ ή κυρούλα, εύτυ-
[χισμένη]
τριγύρω τὰ παιδιά της και τὰ
[ἐγγόνια].
«Μαμμά, γιαγιάκα!» ἀκούς. Ταύ-
[τιὰ εὐφραίνει
γλυκύτατη μολπή, σὺν ἀπὸ ἀη-
[δόνια...

Κοιτάχτε: μένει ὥραία, καμαρω-
[μένη]
ἀλήθεια! δὲν τὴν πείραξαν τὰ
[χρόνια].
Πάντα μὲ λόγια πλούσια καὶ ἐ-
[ναρμόνια
τὸ νεανικὸ μυαλό μας τὸ πλου-
[ταίνει...

Στέκει σὺν ἑνα σύμβολο ἀντι-
[κρὺ μας,
σύμβολο τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ «Ω-
[φελίμου]
καὶ καλλιεργεῖ τὸ νοῦ καὶ τὴν
[ψυχὴ μας
ὡς ὅτου πάρουν τὴ μορφή τοῦ
[ὄριμου...
—Καὶ τώρα, ἐμπρὸς παιδιά, στὰ
[χεῖλιά ἄς φτάσει,
ἀπ' τὴν καρδιά ἢ εὐχὴ: «νὰ τὰ
[χιλιάσει!»
Πήρασος

ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

*Ανοίξη. Οἱ κάμποι ἔχουν
ποικίλα χρώματα ἀπὸ τὰ διάφο-
ρα ἀγριοβιολέττες, ποὺ φυτρώ-
νουν, κόκκινο ἀπὸ τίς παπαρού-
νες, ἄσπρο ἀπὸ τίς μαργαρίτες,
ρῶδ ἀπὸ τίς ἀγριοβιολέττες, κί-
τρινο ἀπὸ τὰ καμπανέλια, πρᾶ-
σινο ἀπὸ τὴ γλόη. Χαρούμενες
οἱ πεταλούδες πετοῦν ἀπὸ λου-
λούδι σὲ λουλούδι καὶ ψέλνουν
τραγουδάκια τῆς ἀνοιξῆς. Ἡ φύ-
ση εἶναι χαρούμενη.

Μικροὶ ἐγὼ τότε, χωρίς καμ-
μιὰ φροντίδα, οὔτε μαθητικὴ ἀ-
κόμη, μορούσα νὰ μὴ χαρῶ ὅ-
σο χαίρονταν καὶ ἡ φύση; Ἀνε-
βαινα κάθε πρωὶ γέραςτος χαρὰ
στὸ ἀντικυρὸν βουνάκι γιὰ νὰ
κόψω λουλούδια, νὰ κάνω χάξι
μὲ τίς τρελὲς πεταλούδες, νὰ
χαρῶ κι' ἐγὼ μαζί μὲ τὴ φύση.

*Ἦλθε πάλι ἡ ἀνοίξη. Οἱ κάμ-
ποι ἔχουν ποικίλα χρώματα ἀπὸ
τὰ διάφορα λουλούδια ποὺ φυ-
τρώνουν παντοῦ. Πολύχρωμες πε-
ταλούδες πετοῦν ἐδῶ καὶ κεῖ
κάνοντας τὴ φύση ὁρατοτέρα. Τὰ
χελιδόνια διασχίζουν τὸν ἀέρα
γρήγορα, παίζοντας κυνηγητὸ μὲ
τὰ ἐντομα. Παιδιά σουὺς ἀ-
γροὺς κόβουν λουλούδια καὶ κά-
νουν μ' αὐτὰ στεφάνια τραγου-
δώντας. Ὅλη ἡ Φύση χαίρει.
Σ' ἐμένα ὅμως ἕνα σύννεφο, ποὺ
ὅσο μεγαλύνω σκουραίνει, δὲν μ'
ἀφίνει νὰ χαρῶ ὅπως κι' ἡ Φύ-
ση. Αὐτὸ τὸ σύννεφο εἶναι οἱ
φροντίδες. Δὲν πηγαίνω ὅπως
πρῶτα στὸ βουνό νὰ μαζέψω
λουλούδια καὶ νὰ χαζέψω μὲ τίς

πεταλούδες, ἀλλὰ μεγάλος, σο-
βαρὸς πιά, σηκώνομαι πρωὶ
πρωὶ καὶ, ἀφοῦ διαβάσω ὅσα δὲν
πρόφθασα ἀπὸ τὸ βράδυ, πέρνω
τὰ βιβλία μου καὶ πάω σχολεῖο.
Καμμιά φορά, ὅταν τὸ παράθυρο,
τῆς τάξης μας εἶναι ἀνοιχτό, —
καὶ βλέπω τὰ παιδιά στὸ βουνό
νὰ μαζεῦν λουλούδια καὶ νὰ παί-
ζουν, — θυμᾶμαι τὰ μικρά μου χρό-
νια, ποὺ δὲν ξαναγυρίζουν πιά.
Οὐράνιον Τόξον

Θ Υ Μ Α Σ Α Ι;

Θυμᾶσαι, Τζινούλα μου, τί μα-
γευτικές βραδυὲς περνούσαμε στὸ
ρωμαντικὸ ἐκεῖνο νησάκι;
Θυμᾶσαι;... Ὅταν ἡ νύχτα
ἄλωνε τὰ μαῦρα τῆς φρεσῆς, καὶ
τὴ φεγγάρι ἄρχιζε νὰ προβάλλει
τὰς μορφὰς τοῦ προσώπου τοῦ πίσω
ἀπ' τὰντικυρὸν βουνά, μὲ πα-
ρακαλοῦσες, ναρκωμένη ἀπ' τὴ
γοητεία τῆς νυσταλέας φύσης, νὰ
κάμουμε καμμιά βόλτα μὲ τὴν
«Ἀφροσπεφωμένην», τὴ γορ-
γότερη βαρούλα μας.

Θυμᾶσαι; Ὅταν τὸ χατίρι σου
γινόταν καὶ σὲ λίγο, τραβώντας
κομψί, ἔκανα τὴν «Ἀφροσπεφω-
μένην» νὰ γλυστῶ σὺν δελφι-
νάκι στὰ ἴσχυα ἀσημένια νερά,
σάρεσε νὰ γέρονθαι τὸ ξανθὸ σου
κεφαλάκι στὰ γόνατά μου, καὶ
νὰ φένης τὰ καταγάλανα μάτια
σου, τὰ γεμάτα μυστήριον, νὰ
πλανώνταν ὥρες ὀλόκληρες στοὺς
ἀπάνω ἀγνωστὺς κόσμους...

Τώρα ὅμως, Τζινούλα μου,
δὲν εἶσαι πιά ἐδῶ... Σὰ νὰ τὸ-
ξερεις, χρυσό μου, πὼς μιὰ ἀ-
στροφεγγιασμένη νυχτιά τοῦ Αὐ-
γούστου, θὰ μὰς πετάξης γιὰ
πάντα στοὺς κόσμους αὐτοὺς,
τοὺς γεματοὺς μυστήριον, κι' ἡ-
θελεις, πρὶν πᾶς, νὰ τοὺς ἐξε-
ρευνησῇς ἀπὸ κάτω μὲ τὸ βλέμμα.
Ποιητικὸς τῆς Σοκολάτας

ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ

ΔΥΟ ΑΥΓΑ ΜΑΤΙΑ

Μιά φορά ἕνας ἄνθρωπος ἔ-
φαγε σ' ἕνα ξενοδοχεῖο δυὸ αὐ-
γά ματῖα καὶ ἔξεχσε νὰ τὰ πλη-
ρώσῃ. Ὅταν πέρασε ἀπ' αὐτὴ
τὴν πόλη, ὅστερα ἀπὸ δυὸ χρό-
νια, τὸ θυμήθηκε καὶ πῆγε νὰ
δώσῃ τὰ λεπτὰ τοῦ ξενοδόχου. Μὰ
ἐκεῖνος τοῦ λέει: «Ἄ! αὐτὰ τὰ
δυὸ αὐγά θὰ εἶχαν κάνει πουλιά
καὶ θὰ γίνονταν κότες καὶ θὰ-
κάναν αὐγά καὶ θὰβγαίνουν που-
λιά καὶ πάλι τὰ ἴδια,» κι' ἔβγαλε
τὸ ἀνθρώπου ἕναν πελώριο λο-
γαριασμό. Ὁ ἄλλος φυσικὰ δὲν
τάδινε καὶ μάλασαν. Πῆγαν στὸ
δικαστήριον. Δικαστὴς ἦταν ὁ Να-
στασιὸν Χότζας. Τοῦ εἶπε ὁ κα-
θένας τὸ παράπονό του κι' ὥρι-
σαν μέτρα καὶ ὥρα γιὰ τὴ δίκη.
Μαζεύτηκε ὁ κόσμος στὴν ὥρα
καὶ περιμέναν τὸν δικαστή. Τί-
ποτα.

*Ὅταν ἔφτασε μεσημέρι κι' ἡ-
ταν ἔτοιμοι νὰ φύγουν, βλέπουν
τὸ Χότζα.

— Γιατί ἄργησες τόσο πολὺ;
— Εἰχα δουλέια.
— Τὴ δουλειά εἶχες τόσες ὥρες;
— Ἐβράξα εἴκοσι τσουβάλια
σιτάρι.

— Τί νὰ τὸ κάνης;
— Νὰ τὸ σπείρω.
— Μὰ σπέρνουν τὸ βρασμένο
σιτάρι;

— Μι! καὶ τὰ βρασμένα αὐγά
κάνουν πουλιά;
Μὲ τὴν ἔξυπνη αὐτὴ ἀπάντη-
ση τέλειωσαν ὅλα. Πλήρωσε ὁ
ἄνθρωπος τὰ δυὸ αὐγά κι' ἔφυγε.
Ραμόνα

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

*Ὁ Τοτός στὴ νέα ὑπηρετρία:
— Ἀκου-δῶ, Μαρία, ἅμα σοῦ
χτυπῶ τὸ κουνούδι. νῶρξες αἰ-
μέσως νὰ μὲ ξυπνάς.

Μαῖμου τοῦ Κωλέττη

— Τοτό, ἔσπασε τὸ μάτι τῆς
κούκλας μου, τί νὰ κάμω;
— Καὶ γι' αὐτὸ σκοτιάζεσαι;
Βάλ' τῆς ἕνα ψεύτικο!
Ἑλληνόπουλο

ΑΠΟΤΡΑΞΜΑΤΑ Μ. ΔΙΑΤΟΝΙΣΜΟΥ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΛΑΘΩΝ

Προκηρύχθηκε στὸ 36ο φυλλάδιο
τοῦ 1928, καὶ πρέπει τώρα νὰ διορ-
θώσῃ σ' αὐτὸ τὰ πάντα λάθη ποὺ
εἶχ' ἀφήσει ἐπιτηθεὶς γιὰ νὰ τὰ
βροῦν οἱ διαγωνιζόμενοι. Εἶναι ὅλα
λέξεις ἄλλες ἀπ' ἄλλων, ποὺ ἀλ-
λοῦνται δηλαδὴ τὸ νόημα τῆς φρά-
σης, ἀλλὰ ποὺ δὲν διαφέρουν ἀπὸ
τὴ σωστὴ λέξις παρὰ μόνο κατὰ
ἕνα γράμμα. Καὶ τοῦτο.

1. — Στὴν Δ' σελίδα, στὴν γ' στή-
λη, στὸν τελευταῖο στίχο πρὶν ἀπὸ
τὴ σημείωση, ἀντὶ νὰπαίτησθαι, θέ-
λει νὰπαντήσθαι.

2. — Στὴν Γ' σελίδα, στὴν β' στή-
λη, τελευταῖος στίχος τοῦ θανμα-
στοῦ Ταξιδιῶ, ἀντὶ λαγωνικά, θέ-
λει λαπωνικά.

3. — Στὴν Δ' σελίδα, α' στήλη,
στίχος 11 (ἀπὸ τὸ τέλος), ἀντὶ ζου-
λοῦσαν, θέλει πουλοῦσαν.

4. — Στὴν ἴδια σελίδα, β' στήλη,
στίχος 6 (ἀπὸ τὴν ἀρχή), ἀντὶ Δύ-
γιζε, θέλει Ζύγιζε. Καὶ

5. — Στὴν Ε' σελίδα, β' στήλη,
στίχος 26 (ἀπὸ τὴν ἀρχή), ἀντὶ γε-
ρά θέλει ξερά.

Ἐκτός ἀπ' αὐτὰ, τὰ ἐκούσια, ἔ-
χουν μένει στὸ φυλλάδιο, ἀπὸ ἀ-
προσεξία τῶν διορθωτῶν, καὶ πολ-
λὰ ἄλλα λάθη, καθαρὰ τυπογρα-
φικά, ὅπως π. χ. ἡλόκληρο ἀντὶ
δόκνηρο, Ἀθήναις μὲ δασεῖα,
Νταῖζε ἀντὶ Νταῖξη κτλ. κτλ. Εἴ-
πα νὰ φάξουν οἱ διαγωνιζόμενοι
νὰ τὰ βροῦν κι' αὐτὰ. Κι' ὅποιος, μα-
ζί μὲ τὰ πρῶτα πέντε, θάβρισκε τὰ
περισσότερα, αὐτὸς θάπαρνε τὸ
πρῶτο βραβεῖο.

Λοιπὸν, τὰ περισσότερα λάθη
γενικῶς τὰ βρήκε ὁ Νάρκισσος:
158 τὸ ὅλον! Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι
σημειώνει καὶ μερικὰ ὀλωδιόλου
ἐλάχιστα, ἀσήμαντα, καθὼς καὶ
ὀρθογραφικά, ποὺ εἶπα ὅτι ἀπο-
κλείονται, γιὰτὶ φαίνονται λάθη χω-
ρὶς νὰ εἶναι (π. χ. πετὰ ἀντὶ πε-
τᾶ, μὲ ὑπογεγραμμένη, ἀλλὰ στὴ

δημοτικὴ πολλοὶ ἔχουν καταργή-
σῃ ὑπογεγραμμένη, ὅπως καὶ τὰ
συγκριτικὰ τὰ γράφουν ὅλα μὲ ἐρι-
κρον, καὶ ἄλλα τέτοια πολλά.) Πά-
λι ὅμως ὁ Νάρκισσος βρήκε τὰ πε-
ρισσότερα, ἢ νὰ πῶ καλύτερα τὰ
βρήκε ὅλα, ποὺ οὐτὸς διορθώτης
ἐπαγγέλιματος δὲν θὰ τὰ ἐβρίσκει.
Τὸ πρῶτο βραβεῖο ἐπομένως τοῦ ἀ-
νίκαται. Οἱ ἄλλοι κατὰ σειράν ἔχουν
βρεῖ 112 (δὲν πάει πίσω, βλέπετε
κι' ἡ Δούκισσα ντὲ Σεβερέ), 109,
103, 98 καὶ καθεξῆς. Μικρὴ δια-
φορὴ δηλαδὴ. Ἐννοεῖται ὅτι ἀπὸ
κάθε κατάλογο (κι' ἀπὸ τοῦ Νάρ-
κισσου ἐπίσης) ἀφίρσεν τὰ ὀρθο-
γραφικά ποὺ σὰς εἶπα. Κι' εἶσι σφί-
φωνα μὲ τὸν ἀριθμὸ ποὺ ἐξακρίβη-
σαν στὸν καθέναν. (τοῦ Νάρκισσου π.
χ. ὁ καθαρὸς ἀριθμὸς εἶναι 130), τὰ
βραβεῖα ἀπονέμονται ὡς ἑξῆς:

ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Νάρ-
κισσος [25Ε].

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Δούκισσα ντὲ Σεβερέ [22Ε]. —
Ἰστανιόλα [21Ε].

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Μεγά-
λη Ἑλλάς [20Ε]. — Ἀφροδίτη
τῆς Μήλου [19Ε]. — Υβόνη [18Ε].

Δ' ΕΠΑΙΝΟΣ, ἀπὸ [15Ε] εἰς
ἐκαστον: Πορφυρογέννητη, Ἀ-
ναγεννηθεῖσα Ἑλλάς, Μήδεια,
Κόρη τῶν Ἀθηνῶν, Πηλοῖσις,
Κεράς, Χλωμή Βασιλίσσα,
Ἀμύμητος Γελωτοποιός, Μενέ-
λαος Μαλαμῆς, Μικρομέγαλη,
Σπύρος.

Β' ΕΠΑΙΝΟΣ, ἀπὸ [10Ε] εἰς
ἐκαστον: Κούλα Ραξή, Ἀκαδη-
μαϊκὸς Πολίτης, Ἀσπρος Λω-
τός, Μοιραῖο Ἀγοριάκι, Ἀγο-
ριμὸς Ὀκεανός, Μυσοσώτης, Λιά-
να, Γόρδιος Δασμός, Ξενιτεμένο
Ἡπειρωτάκι, Νεράϊδα τοῦ Για-
λοῦ, Πάνθεια Ἀβραδάτου, Σιμω-
ριωτάκι, Κουτορνίθι, Μάγισσα,
Ἀγριοτριανταφυλλιά, Νίκος Τσα-
κουμάγκου, Ἀγνωστη, Ἀττικὴ
Αὐγὴ, Τσουχτρά, Δάφνη, Σωτή-
ριος Μάρκου.

Γ' ΕΠΑΙΝΟΣ, ἀπὸ [8Ε] εἰς
ἐκαστον: Λεῖλα Λυκαρδοπούλου,
Ἀτρώμητη Φοβητάρια, Καρδι-
νιά, Ἀπάνειο, Νέμεσις, Κά-
μεν Σύλλα, Ἐρεϊκή, Ἰάσων, Γυ-
φτοπούλα, Δόνικαν, Ροδόδα-
φνη, Δασβιόπουλο, Μυρόλου-
στη, Ἡρωικὸν Λάβαρον, Ἀβαν-
τίς, Ἀνδισμένη Μυδαλιά, Ἡ-
ρώ, Ἀλεξανδρινὸ Διὰπλάσιον, Ὀ-
λόχαρη, Ἐλευθέριος Ρουσα-
σάκης, Ἀνεμόνη, Χαρὰ τοῦ Σπι-
τιοῦ, Ἐδαγγελία Μάργαρη, Κό-
νιεον Ἀσμά, Ἀετὸς τοῦ Πόν-
του, Ἐξυπνὴ Γατούλα, Ἐθνικὴ
Πίστις, Ἑλιάννα, Ἑλῆα, Χρυ-
σαλλίς, Τζίνα, Πολύρμος.

ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ, [ἀπὸ
[5Ε] εἰς ἐκαστον: Χρυσοθήρας,
Πιπίτσα Μουσάκια, Ἀντιγόνη,
Καλαμιά, Περιπλοκάς, Ἑλλήνι-
κὸν Γόητρον, Λόρδος Γκιλένερ-
βακ, Γεώργιος Πέτρον, Κυρὰ
Κυραλῖνα, Μελαχροινὴ Κυριο-
πούλα, Γασκωνός, Γλυκεῖα Χα-
ραυγὴ, Τζὼν Μανιατοπούλος,
Ἀγνή Σουζάνα, Μικρὸς Ἀθη-
ναῖος, Φαίδων Ξανδόπουλος.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οἱ συνδρομηταί μου, ὅταν
λήγῃ ἡ συνδρομὴ των, νὰ
τὴν ἀνανεώσουν ἀμέσως,
χωρὶς νὰ μὲ ὑποβάλλουν εἰς
τὸν κόπον καὶ τὸ ξόδον νὰ
τὸ ὑπενθυμίζω σὶν καθέ-
να ἰδιαιτέρως. Ἡ ἔγκαιρη
ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς
εἶναι τὸ πρῶτιστον χρέος
τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΑΔΑΦΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

*Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Ἐδριπίδου

τὴν 15 Ἰουλίου 1929

ΣΑΣ θυμᾶμαι... τὸ καλοκαίρι σας,
— τῶρα, τὸ ἐσχάτο, τὸ τερπνὸ
καὶ διδακτικὸ σας καλοκαίρι, ποὺ
ἄς ἔχω πεῖ ποῦ θὰ τὸ βρῆτε, ἢ μάλ-
λον, πὼς θὰ τὸ κάμετε: Προμηθεύμε-
τε μερικὸς παλιὺς μου τόμους. Ὁ,
πῶς ὥραϊα πράγματα ἔχουν οἱ τό-
μοι μου αὐτοὶ! Ὅποιον καὶ νὰ δια-
λέξετε, θὰ σὰς ἐνθουσιάσῃ. Μὲ τὰ
μυθιστορήματά του, — ἀπὸ δύο κι'
ἀπὸ τρία καθένας, — μὲ τὰ διηγῆ-
ματά του, μὲ τίς Ἀθηναϊκὰς τοῦ Ἐ-
πιστολῆς, μὲ τίς Κυριακὰς του, μὲ
τὰ χίλια δυὸ του. Φαντασθῆτε μὲ
πὼς μέσα στὰ μυθιστορήματα
τῶν περασμένων μου τόμων εἶναι:
«Ἡ Σφιγὲς τῶν Παγῶν», ὁ «Καίσαρ
Κασκαμπέλ» καὶ ἄλλα τοῦ Ἰουλίου
Βέρν, ὁ «Μικρὸς Λόρδος» τὸ «Ἐν
Οἰκογενεῖα» καὶ τὸ «Χωρὶς Οἰκογε-
νεία» καὶ τὸ Μαλό, ὁ «Τζάκ» τοῦ
Κλωντ, ὁ «Πέτρος Ριονσαί» καὶ
τόσα, καὶ τόσα. Ὀλόκληρη βιβλιο-
θήκη ἀπὸ μυθιστορήματα γιὰ τὴ
νεολαία... Καὶ πότε μπορεῖ ἕνα
παιδί νὰ τὰ διαβάξῃ αὐτὰ καὶ νὰ
διασκεδάξῃ, νὰ ὠφεληθῇ, χωρὶς
νὰ χάνῃ τίποτε; Ἐν τῷ καλο-
καίρι ποὺ δὲν ἔχει μαθητικά.

Ὁ, τί συγκινητικὸ ποὺ εἶναι τὸ
γράμμα ποὺ μοῦ ἔγραψε ὁ Ἐλευ-
θέριος Ρουσσάκης, γιὰ νὰ μοῦ ἀ-
ναγγεῖ τὸ μεγάλο του δυστύχη-
μα, τὸ θάνατο τῆς μοναχικῆς καὶ
πολυκαταπλημένης του ἀδελφούλας!
Τὸ καίμενο τὸ χοριτσάκι! Τὸ συνε-
πῆρε ἡ ἐπιδημία ποὺ μαστιεῖ τὴ
ἡμερολογίου... Μὲ τί λόγια τώρα
νὰ παρηγορήσω τὸν καλὸ μου φί-
λο; Σὲ τέτοια δυστυχήματα μόνον
ὁ Θεὸς παρηγορεῖ.

Ἐγώ, Ἀκούεριστο Ρολοῖ! Ἐ-
μπνόντατος ὁ τρόπος ποὺ ἔλυσες τὸ
Κρυπογραφικὸ τοῦ Πεντάθλου, ἀ-
νάλωτος πραγματικῶς μὲ τὸν τρό-
πο ποὺ μεταχειρίστηκες κι' ὁ Λέ-
γαν... Μοῖ φαίνεται ὅμως πὼς
δὲν εἶναι τόσο δύσκολο νὰ βρῇ κα-
νὲς ποῖα εἶναι τὰ ἐπικρατέστερα
γράμματα καὶ στὴν ἐλληνικὴ γλώσ-
σα. Ἀρκεῖ νὰ μετρήσῃ πόσα Α,
πόσα Ε, πόσα Ι καὶ καθεξῆς ὑπάρ-
χουν σὲ μὲν ὅποιονδήποτε σελίδα βί-
βλιον. Ἡ ἀναλογία θὰ εἶναι πάντα
ἡ ἴδια, ὅταν πρόκειται, ἐννοεῖται,
γιὰ τὴν ἴδια γλώσσα, εἴτε ἀρχαία,
εἴτε καθαρεύουσα, εἴτε δημοτικὴ.

— Καί, λογαριάζω νὰ σὰς κάμω μερι-
κὸς ἑκτακτοὺς διαγωνισμοὺς γιὰ

τώρα τὸ καλοκαίρι ποὺ ἔχετε καιρὸ
περισσότερο νὰ σχολήσῃτε μαζί μου.

Δὲν πιστεύω, Ἀγριοτριανταφυλ-
λιά, νὰ σοῦ κακοφαίνεται τώρα, —
ἐννοῶ μετὰ τὰποτελέσματα, — ποὺ
οἱ ἐξετάσεις ἔγιναν μὲ μεγάλῃ ἀν-
στηρότητα καὶ ποὺ ὑποχρεώθηκες
νὰ μελετήσῃς πολὺ. ἔχεις τὴν ἱκα-
νότητα ὅτι προβοιάσθηκες στὴν
Δ' τοῦ Γυμνασίου, ποὺ δὲν ἦταν
καὶ τόσο εὐκόλο, κι' ἄς μὴν μπό-
ρασε νὰπαντήσῃς στὴν 39η Κυρια-
κή, γιὰτὶ δὲν σοῦ ἄφινε καιρὸ ἢ
μελέτῃ. Ναι, τώρα ποὺ ἔχεις και-
ρὸ νὰ ξαναρχίσῃς τὴν ἀλλήλογρα-
φία σου καὶ εἰς ἀνταλλαγὰς σου.
Σοῦ ἔστειλα 20 τετραῖδια καὶ σ'
εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια.

Ἄλλο ἢ φιλολογία, Θάνα, κι' ἄλ-
λο ἢ λογοτεχνία. Λογοτέχνης εἶναι
ὁ γράφῃ κανεὶς ποιήματα, διηγῆ-
ματα κτλ. κι' αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ
κάνῃ ἀκολουθώντας ὅποιονδήποτε
Ἐπιστήμη, — καὶ Μαθητικὰ ἀκό-
μη, — καὶ χωρὶς νὰ γίνῃ ἐπιστή-
μονας, ἀρκεῖ νὰ τελειώσῃ τὸ Γυ-
μνάσιον καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ με-
λετᾷ μόνον τοῦ δι, τοῦ χρειαζέ-
ται. Τώρα, δὲν βλέπω νάχῃς μιὰ
μεγάλη, ἑκτακτὴ κλίση στὴ λογοτε-
χνία. Γράφεις καλά, ἀλλὰ ὅπως
γράφουν καὶ πολλοὶ ἄλλοι μαθητὲς
στὴν ἡλικία σου. Λοιπὸν δὲν μπο-
ρῶ νὰ σοῦ πῶ «γίνου καλλιτέχνης».
Ἄν ὅμως ἔχῃς κλίση στὴ φιλολο-
γία, — δηλαδὴ ἂν σοῦ ἀρέσουν τὰ
γράμματα, τὰ κείμενα, ἡ γραμμα-
τικὴ, τὸ λεξικόν, — γίνου φιλόλογος.
Τὸ ἐπάγγελμα δὲν εἶναι εὐκαταφρό-
νητο, γιὰτὶ καὶ σήμερα, ἄλλα πολ-
λὸ περισσότερο αὐριο, ὅταν θὰ
βγεις εἰς, ὁ τόπος θάχῃ ἀνάγκη
ἀπὸ δασκάλους.

Τὸ γράμμα σου, Ἐξυπνούλα,
μὲ καταγοήτευσε. Ὁ, ἔκαμες πολὺ
καλὰ νὰ πετάξῃς γιὰ πάντα τὰ
«περιοδικάκια» ποὺ διαφθερίζουν καὶ
νὰφωτισθῇς μόνο σὲ μένα. Χαίρω
ἀκόμη ποὺ ἔχεις τόσο ἔφεση γι' ἀ-
νώτερη μόρφωση καὶ θὰ ἐξακολου-
θήσῃς τίς σπουδὰς σου, ἂν καὶ τε-
λειώσῃς τὴν Δ' τοῦ Γυμνασίου. Ἐ-
χεις δικίον: τὰγαθὰ τοῦ κόσμου δὲν
ἀεῖζον τίποτε ὅταν ὁ νοῦς εἶναι
ἐν σκεπτικῶν. Ἀπεναντίας, ὅταν ὁ
νοῦς εἶναι φωτισμένος, ὅλα τὰ πράγ-
ματα τοῦ κόσμου γίνονται ἀγαθὰ...

Ποτέ, Μήλον τῆς Ἐριδος, δὲν
«βγαίνει» ψευδῶνον ἀπὸ τὸ γρά-
μμα μου, ποὺς ἔχει λατὸν πῶς ἔ-
γινε αὐτὴ ἡ ἀποκάλυψις. Εἶδα τὴ
συγκίνησιν ποὺ σοῦ προέβει ὁ «Πι-
πτιρικός», καὶ βέβαια ποὺ ὅσο προ-
χωρεῖ ἡ διήγησις, ἡ συγκίνησις αὐτὴ
θαὶξάνη. Φαντάζομαι τώρα τὴ λα-
χτάρα σου, νὰ βλέπῃς στὴ βιβλιο-
θήκη σας ἕνα βιβλίον δικό μου — Πρό-
ας ὁ Νίκιου — κι' ἡ βιβλιοθήκη νὰ
νὰ κλειδωμένη, καὶ νὰ μὴ μπόρῃ
νὰ τὸ πάρῃς νὰ τὸ διαβάσῃς, καὶ
νὰ περμιένῃς πότε νὰ γυρίσῃ ὁ πα-
τέρας σου νὰ τὴν ἀνοίξῃ... Μ' αὐ-
τὸ θυμίζεαι λίγο τὸ μαρτύριον τοῦ
Ταντάλου. Μόνον ποὺ ἐκεῖνος διψῶ-
σε γιὰ νερό, ἐγὼ σὺ διψᾷς γιὰ δρο-
σερὸ διάβασμα...

Φλόρη Οὐράνη, θὰ εἶδες τὴν
ἐγκρίσιν τοῦ ψευδῶνου σου. Σ'
εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια, καὶ
θὰς κι' ὁ κ. Ξανόπουλος, «ποῦ ἔ-
μαθες τὴν ἀξία του ἀφ' οὗ ἔγινες
συνδρομητὴς καὶ τὸν διαβάξῃς».

*Ὅσο γιὰ τὰλλο ποὺ μὲ ρωτᾷς, σοῦ
ἀπαντῶ: ἕνας ἐξὸς συγγραφέας,
εἴτε κατωτέρως, εἴτε ἴσως, εἴτε ἀ-
νώτερος ἀπὸ ἕνα δικό μας, πάντα
εἶναι ἐξὸς ἐπομένως δὲν μπορεῖ
νὰ μπαίῃ στὴν ψυχὴ μας ὅσο ὁ δι-
κός μας, ὁ Ἑλληνας. Γι' αὐτὸ ἐμεῖς
προτιμοῦμε τοὺς Ἑλληνες, ὅπως οἱ
ἄλλοι τοὺς Γάλλους, κι' οἱ ἄγ-
γλοι τοὺς Ἀγγλους, ἐκτός βέβαια
ἀπὸ μερικῶν ξενοναυτῶν ποὺ μόνον
τὰ ἔβαν βρί

ρεϊ γι' αὐτό) **Καραμπαμπάν** (ἐστεῖλαι 20 τετρ. καὶ 2 λυσόγραφα) περιμένω τὰ ποτελέσματα) **Νεράιδαν** τοῦ **Γιαννοῦ** (δεκτὴ) χαιρετισματα στὴν παλιὰ μου **Ἀργία Καλονή**, τὴν ἀξέχαστη) **Κούκλαν** τοῦ **Χαλανδρίου** (ἐλαβα, εὐχαριστῶ) **Ἄνναν Μ.** (ποῖα εἶσαι; γιὰ τὴν Σελίδα πρέπει νὰ εἶσαι συνδρομητρία καὶ νάχης ψευδώνυμο ἐγκυκλιμένο!) **Ντολορὲς ντέλ Ρίο** (ἐλαβα, εὐχαριστῶ, ἐστεῖλαι) **Πρωτέα** (καλὸ!) **Μίναν** (λογίζεται ὡς μία) ἐστεῖλαι) **Φόν Μπύλωφ**, **Ρακέτταν**, **Πέτρον Ριοναί**, **Πεισματάραν**, κτλ. κτλ.

Όμορφην Κουκλίτσαν, **Βασ. Μαλαμῆν**, **Τσοπανοπούλαν**, **Τρομερόν**, **Ἀκαδημαϊκὸν Πολίτην**, **Καϊρίναν** καὶ **Ἐλιούδαν** (ἐστεῖλαι).

Εἰς ὅσας ἐπιστολάς ἐλαβα μετὰ τὴν 14 **Ιουλίου**, θάπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 244ου Διαγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 20 Σεπτεμβρίου.

492. Δεξιόγραφος
Μία πρόθεση δυσύλλαβη
Μ' αἰτιολογικὸ
Καὶ κάποιον κτητικὸ,
Μᾶς κάνουν μιά πανάρχαι
Τῆς Κιλικίας πόλη
Ποῦ... δὲν τὴν ξέρουν ὅλοι!
Κέρη τῶν Ἀθηνῶν

493. Δογοποιικτὸς Δεξιόγραφος
Σὺ κι' ἐγώ, μ' ἂν ἔχω...χράση,
Πίστεψε πὼς τοῦτο ἀρκεῖ.
Ὁ καθένας γιὰ νὰ φτιάσῃ
Πόλην στὴν Ἀμερικὴ.
Μίμης Πρώϊμος

494. Στοιχειοτονόγραφος
Νῆσος εἰμ' ἑλληνική,
Μὰ ὑπὸ ξένη κατοχή.
Ἄν τὸν τόνο ἀλλάξῃς τώρα
Καὶ μὲ ἀποκεφαλίσῃς,
Σ' ὅποιον πόλιν, σ' ὅποιον χώρα,
Πήγαινε νὰ μὲ ζητήσῃς.
Ὁδρανιὸν Τέξον

495. Μεταγραμματισμός
Ψυχὲς στὸ σκότος ὀδηγῶ...
Μοῦ ἀλλάξῃς τὸ κεφάλι;
Ἰδέξ, ὁ ἴδιος τώρα ἐγώ
Φωτίζω τ' ἀκρογιάλι.
Γενοβέφα

496-497. Δύο τρίγωνα ἴσα
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

Εἰς τὸ Α'.—Ἰέρεια μάντις, στοιχειὸν τῆς φύσεως, ἄγριον ζῶον, τὸ ἦμισυ τῆς Ἰουδος, φωνῆεν.
Εἰς τὸ Β'.—Πόλις τῆς Νέας Ἑλλάδος, μεγάλη εὐρωπαϊκὴ πρωτεύουσα, χρονικόν, ἀρνητικόν, φωνῆεν

Καὶ καθέτως τὰ ἴδια.
Ἰωάννης Πούλιος

498. Κρυπτογραφικόν
123456 = Πόλις
23564 = Ἐχει παιδιὰ.
3423 = Ὁργανον.
432561 = Μᾶς ἐνδύει.
53261 = Στρώνεται.
6234 = Ἐντόστιον.
Φῶδ Μάδης

499-503. Μισαὶ Λέξεις
μετ-ἀγρο-ἄλλο-ἐπικ-λε

ΠΩΣ ΘΑ ΠΕΡΑΣΕΤΕ ΠΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΑ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΑΣ;

Εἶναι ἀπλούστατο: Θὰ προμηθευθῆτε ὅσους περισσότερους μπορεῖτε

ΤΟΜΟΥΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ",

καὶ θὰ τοὺς πάρετε μαζί σας στὸ ταξίδι, στὴν ἐξοχή, ὅπου θὰ πάτε, — ἀλλὰ κι' ὅπου θὰ μείνετε, — γιὰ νὰ περάσετε τὶς Διακοπές.

Κε' ἕνας μόνος Τόμος τῆς Β' Περιόδου ἀρκεῖ, μὲ τὶς 400 τοῦ σελίδες, μὲ τὰ τρία ἢ τέσσερα μυθιστορηματά του καὶ μὲ τὰ τόσα ἄλλα ποὺ περιέχει.

Τιμοκατάλογος δημοσιεύεται στὰ φυλλάδια συχνά. Συμβουλευθῆτε τον καὶ κάμετε ἐγκαίρως τὴν προμήθειά σας, ἂν θέλετε νὰ περάσετε

ΤΟ ΠΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ!

Αἱ λέξεις αὗται, χωρισμέναι ἀκριβῶς εἰς τὰ ἡμίση των, νὰ συμπληρωθῶν ὥστε νὰ σημαίνουν: μέρος λόγου, κατὶ ἐξοχικόν, ρῆμα, ἐργαλεῖον, λάφυρον.

Κυρὰ-Κυραλίνα

504-507. Ὁμοιόμορφα Ἑλλητισύμφωνα

- 1.—εω=Αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης.
- 2.—εω=Ποταμὸς τῆς Ἑλλάδος.
- 3.—εω=Ἀνθρωπος μεγάλῃς ἡ-
- 4.—εω=Τύραννος. [λιχίας

Γιὰ τὴν Πατρίδα

508. Γρῆφος

iv			is	
iv	iv		is	is
	i	ἐπ	P	θ'
iv	iv		is	is
iv			is	

Ἀγκάθι

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

509. Mots en Carré

- * * * * * = Fleuve de France
- * * * * * = Sorte de lit
- * * * * * = Lettre grecque
- * * * * * = Verbe
- * * * * * = Saut de côté

Verticalement les mêmes.

Ἀθανάσιος Διάκος

510. Sans Voyelles

n - m - dnnr - ** - sll - t - rcv
* - l - mbr.

Κέκκινη Μιραμπέλ

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκησ. τοῦ φύλ. 18

265. Φίλιππος (φίλη, πῶς.) —
266. Δάντης (Δάν, τίς.) — 267.
Ζαχαρίας-καρχαρίας. — 268. Αἰ-
νός-Αἰμος.

269. ΚΥΜΑ 270. Θ Κ Α
Υ Δ Ω Ρ Η Ι Ι
Μ Ω Ρ Α ΡΚΤ
Α Ρ Α Ψ ΒΟΡΕΙΟΣ
ΒΡΣ

271. ΔΑΡΕΙΚΟΣ Α Ω Ι
(Αἰακός, Ρόδιος, Ε Ν Α
Ἔρις, Ἰσός, κέρας, ὄσιος, Σκό-
δα.) — 272-276. **Θαλῆς**, **Ἄτλας**,
Πόλος, **Μέλης**, **Μήλος**. — 277. ΜΟ-
ΚΟΣ (Μολοσσός, Ὁροφος, Κο-
λοσσός, Ὁβολός, Σκόροδος). —
278. Ἐν τῷ τρώγειν ἡ ὄρεξις (ἐν
το τρο, γυνή, ορ ἐξ, εἰς.)

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἀπλὰ στοιχεῖα δρ. 6 τὸ ἐλάχιστον τμήμα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτά ἡ λέξις, μὲ παχεὰ δὲ στοιχεῖα λεπτά 70 καὶ μὲ κεφαλαία δρ. 1.
Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. 3.
Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

ΚΕ — 643/
Διαπασοπούλα-ες, ἀλλάξαι γιὰ λίγο Δ/σι. Γράψτε: Σούλην Γ. Τσαπέκην, Μεθώνην.— Ἰσμήνη, περιμένω ἀνυπόμονα.
ΑΣΤΡΟΣ ΡΟΔΟΦΕΓΓΗΣ

ΚΕ — 644/
Παραϊτούμαι ἀπὸ πόντικος τῆς «ΜΑΔ» Λαγωνικῆ, Γαλανοματῆς, γιατί δὲν ἀπαντᾷτε; Βέλος, μήπως ἐξηλάτε ἐκ φρενοκομείου; Πέτρος Ριοναί

ΚΕ — 645/
«ΜΑΔ», Ἰσχυροῦ δὲν εἶναι Ἀθηναῖος. Σμῶν, Δ/σίς σου; Γκρέτα. Μυστηριώδη Ἰππότη, ζητεῖτε Μ. Μυστικά, δὲν ἀνταποδίδετε ὅμως. Σὰς παρακαλῶ νὰ μοῦ τὰ ἐπιστρέψετε. Πέτρος Ριοναί

ΚΕ — 646/
ΒΟΛΩΤΙΚΗ ΤΡΕΛΟΠΡΕΑ
ἰωρήσεν ἀντιπροσώπων Ἀθηνῶν: Δ/σιν, Ἀλεξανδρίαις; Μιχομένγα-
λη, Πατρὶν: Φλοίσβος, Μέλος Νευρίτα
Ἀντιπροσώπων: ΡΕΑ

ΚΕ — 647/
ΜΥΣΤΙΚΗ ΑΣΙΝΟΜΙΑ
Ζητούνται μέλη καὶ πράκτορες. Δ/σις: (ΚΕ—514). Καταστατικὸν ἀποστέλλεται εἰς τὸν αἰτούντα. Ἡ μνηστὴρ συνδρομὴ ἐκάνοντο εἰς δεκάραχμον.
Ὁ Διοικητῆς

ΚΕ — 648/
Ἀλληλογραφὰ μὲ Σερραίους, Καβαλλιώ-
τας, Ἐσθιωτάς. Δ/σις: Ἀλεξανδρὸν Ἀλεξιάδην (Διὰ Πιστρίκον), Συνοικισμὸς Ἀκρόπολεως 57-Β, Δράμαν.
Πιστρίκος

ΚΕ — 649/
ΟΤΡΙΚΑΛΙΝΟΣ ΚΗΡΥΣΣΕΙ ΔΙ-
ΓΩΝΙΣΜΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ, Συμμε-
τοχὴ διδοῦναι. Βραβεῖα 3 ἐλεγκτά. ΠΡΟ-
ΘΕΣΜΙΑ ΜΕΧΡΙ 30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.
Δ/σις: Ἀντιπρόν Ἀσκηστικόν, Πιστ-
Ρεσάντ, Τρικαλά. (ΔΙΑ ΤΡΙΚΑΛΙΝΟΝ).
Μουσικήν Ἀπόλωνα, Ἀνακρέοντα, Ἀ-
μερικανόπουλον, Ν. Μουχτάρη, νὰ περι-
μένω;

ΚΕ — 650/
Ἀνταλλάσσω καρτοῦλες-τοπεῖα, καλλιτε-
χνικὰς μὲ δλοῦς-ες. Νὰ περιμένω: Τ.
Ψύρα, Παπαδὸν Μυτιλήνης. — Ἀρτεμῖς,
τί γίνεσαι; Ἐξυπνὴ Γατούλα

ΚΕ — 651/
Φ εὐχὰ γιὰ πάντα ἀπ' τὰς Σέρρας. Ἀντίο.
εὐγενικά Σερραϊόπουλα. Ἀνταλλάσσω
μ' ὅλοῦς-ες τετραδιάκια. Γράψτε: Μιρίκα
Πλαταρίδου, Σιδιρόκαπτον δι'
Ἀχ! Πόλη

ΚΕ — 652/
Ἀναρχίζω τὴν ἀλληλογραφίαν καὶ ἀνταλ-
λάσσω Μ. Μυστικά. Δ/σις: Παναγιώ-
την Κουτσαουράκη, Ρέθυμνον (Κοιτῆς).
Γρομερὸς Ἐξερεινῆς

ΚΕ — 653/
Μυστικὴ Ἀστυνομία, ὅς ἔχει πιά-
σει ὅλους valetudo mentis, τώρα μὲ
τὴν ζήτη! Ὁ Μικρὸς Καλλιτέχνης δὲν
εἶναι ὁ Βασιλόπουλος (Σ. τ. Δ. δὲν εἶναι).
Μικρὸς Καλλιτέχνης

ΚΕ — 654/
ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟΚΛΑΥΣΕΩΝ: Μαστροχαῖ-
ας — Κάλπαρις, Ἀλῶλος — Βαρέλας,
Σπαργιάνης — Παπαδόπουλος. — Γιάννης —
Κλαυδιανὸς, Πτολεμαῖος — Ἀργυρόπουλος
Κουτορνίβι — Καραπαναγιώτης, Χρυσόθε-
μις — Κίτσας, Ἀρχοντοπούλα — Παγιαλῆς.
Κυπρίτικον Λουλοῦδι — Χατζηλοῖζου. (Ἐ-
πεται συνέχεια).

τὸν Ἀποκαλύψων: Ἐκτωρ
ΚΕ — 655/
Ἐξακολουθῶ ἀλληλογραφίαν, ἀνταλλάττω
Μ. Μυστικῶν καὶ καρτῶν. Περιμένω
ἀπ' ὅλοῦς-ες ἀνεξαρτήτως!!! Ἀεροπρό-
βαρυνάσας, ἱερεῖς Πιταλολοῦδα,
περιμένω τετραδιάκια, Διεύθυνσις ἀλλοῦ:
Καν Ἐδέρτην Παρασούλου, Γαμπέτα
16, Ἀθήνας, διὰ: ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΠΟΥΛΟ

ΚΕ — 656/
Ὁμοσπονδία Νεολαίας. Συγκρο-
τήτρια διὰ τὴν νέαν ἀνακάλυψιν τῆς
Ἀκρόπολεως. Τελοσπάντων... Δαρδου-
φες, Γεωργιάδης, Σιμερπούλου, Πα-
παδημητρίου;... Γιὰ τὸ Θεό, κατῆνθησα
νὰ... ἔχασα κι' ἐγὼ ποῖός εἰμαι! Τί γά-
ραθε. Εἰσθε πολὺ μικροὶ γιὰ ν' ἀνακαλύ-
ψετε τὸν: ΚΟΛΟΚΥΘΟΠΟΡΟ

ΚΕ — 657/
Ἰδοιοῦντες τὸν Διαπλάσσειον ὅτι ἡ
«ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» ποὺ ἰδρύθηκε τὸν
Μάρτιον 1927 δὲν σχετίζεται μὲ τὴν νεο-
δραβεῖσαν τῆς Χ. Α. Ν. Θ.
Εὐχαριστοῦμε τοὺς παρευρεθέντας στὴν
Συνέλευσιν, καὶ ὅσους ἐστεῖλαν στὸν δια-
γωνισμὸν, Περιμένουμε δι' ὅλοῦς-ες. Θί-
τουμε στὴν διάθεσιν τῶν Διαπλάσσειων
τὴν Βιβλιοθήκην μας.

Ὁ Γενικὸς Ἀρχηγός: ΣΚΟΥΦΑΙ
ΚΕ — 658/
Ἀγαπητὰ Διαπλάσσειον, εὐχαριστῶ
γιὰ τὴν θερμὴν υποστήριξιν τῆς ἀγγελίας
μου. Γράφετε μοι στὴν καινούργια μου
Διεύθυνσιν: Ἀθανάσιον Μαισιόκον, ὁδὸς
Ἰωλκοῦ, Βόλον. Ταπεινὴ Ψυχούλα

ΚΕ — 659/
Θερμὰ εὐχαριστῶ, Ἰταγενὴ Ψυχού-
λα μου, γιὰ τὶς εὐχὰς σου.
Ξενιτεμένον Πολιτικὸν

ΚΕ — 660/
«ΟΙ ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ»
Συνομοσπονδία, θὰ προσπαθήσουμε. Πίστις
Σ-Πατρίς — Λαγουδάκης, Παναχῶδ Πα-
ρῶν — Καλογερόπουλος, Αὔρα τοῦ Εὐδένου
— Ἀφεντουλίδου, Δαφνοστεφῆς Ὀλυμπί-
νης — Παπαρηστούπουλος, Παρασούλα —
Ἰωαννίδου, Βράχος — Κανέλλης, Πτολε-
μαῖος — Ἀργυρόπουλος, Ἐνδοξος Σουλῆ-
της — Κτενάς, Μαγικὴ Νύκτα — Γούτη. (Ἐ-
πεται συνέχεια).

ΚΕ — 661/
Γεῖά ΣΑΣ, σὲ ξέρω. Ἄς μὴ σ' ἀποκαλ-
ψω. Βίλλυ Ντὸβ

ΤΟΜΟΙ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς Α' Περιόδου (1879 — 1893)
ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους
ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς
πέντε: 7ος, 12ος, 14ος, 18ος καὶ
19ος. Ἐκαστος τόμος δοχ. 25.
ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστέλλομενος
δοχ. 28,50 διὰ τὸ Ἐσωτερικόν
καὶ δοχ. 35 διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς Β' Περιόδου (1894 — 1928)
ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τό-
μοι, 35 ἐν ὅλῳ. Ἐκαστος τόμος
ἀρραφὸς δρ. 80 καὶ ραμμένος
δρ. 85. Ταχυδρομικὰ τέλη ἐκά-
στου τόμου προσθετέα εἰς τὰς
ἄνω τιμὰς: Διὰ τὸ Ἐσωτερικόν
δοχ. 5 ὁ ἀρραφὸς καὶ δοχ. 15
ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτε-
ρικόν δοχ. 23 εἰς ἀρραφὸς εἰ-
τε ραμμένος.
